

अभियान

सप्ताहिक

ABHIYAN WEEKLY
abhiyanweekly40@gmail.com

वर्ष : ३८ / अंक : ४ / २०७७ साउन २३ गते शुक्रबार / 7 Aug., 2020 / मूल्य रु. १०/-

उपचार नै नपाई
मर्नुपर्ने अवस्था नआओस्

काठमाडौं | पछिलो समयमा कोरोना भाइरसले उग्ररूप लिँदै आएको छ। अहिले सक्रमितको संख्या दिनप्रतिदिन बढ़दै गरेको भएपनि सरकारले भने आफैले घोषणा गरेका कतिपय कार्यहरू पुरा गर्न सकेको छैन। सरकारले दैनिक ९० हजारको मात्र पीसीआर परीक्षण हुँदै आएका छ। सरकारकै गल्लीका कारण कोरोना भाइरसका सक्रमितहरू थिएर्दै गएका र निम्न हुनेको संख्यामा समेत बृद्धि भएको छ। पछिलो समयमा स्वास्थ्यकर्मी सुरक्षाकर्मीलाग्यत पत्रकारहरूमा समेत संक्रमण देखिन थालेको हुनाले कोरोनाकै कारण भयावह अवस्था आउन सम्म सम्भावना बढेर गएको छ। ठीक त्यसीबेला स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्री भानुभूत ढकालले समेत काठमाडौं उपत्यकामा कोरोना भाइरसले भयावह अवस्था ल्याउन

>>> बाँकी ८ पेजमा

तागीलाई www.abhiyanonline.com.np ला पानि पढ्न सकिन्छ।

कम्युनिष्टहरू कमाउनिष्ट भए जनताको बिजोग

काठमाडौं | सत्ताधारी दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी भित्रको आन्तरिक द्वन्द्वमा त्यस पार्टीका नेता तथा कार्यकर्ताहरू दुई भागमा विभाजित भएका छन्। पार्टी अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केपी ओली र कार्यकारी अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालबीचका पद लोलुपतामा कार्यकर्ताहरू समेत विभाजित भएका छन्। पार्टीका सच्चा कार्यकर्ताहरूले त पार्टीले वा नेताहरूले गलत निर्णय गरेको खालीलमा त्यसको विरोध गर्दै त्यस्ता गलत निर्णयहरूलाई सच्चाउन दबाव दिनुपर्नेमा नेकपाका कार्यकर्ताहरू भने आ-आफैने पक्षका लागेका आ-आफैना पक्षका नेताहरूले बचाउमा लागेका हुनाले नेकपाका कार्यकर्ताहरू पार्टीका दासका रूपमा उभिन पुर्गी छन्। आफ्णो पक्षका नेताले जे निर्णय गर्दछन् त्यसी सही हो भन्ने विश्लेषण उनीहरूले गर्न थालेका हुनाले नेकपाका

>>> बाँकी ८ पेजमा

नेकपाको गाईजात्राले जग हँसायो

काठमाडौं | नेकपात्रिक धृणाको राजनीतिक बाढी थापिएको छैन। ओली विरुद्ध प्रचण्ड-माधव-भलनाथको घुणा भन भन बढेर गएको छ। ओली नेकपाविरोधी हुन्, नीति मार्दैनन्, दम्भी छन्, अराजक दुन् भने त्यस्ता विश्वासाधातीलाई बहुमत छ भन्ने प्रचण्ड गुटले फाल्न किन नसकेको ?

हरेक दिन बालुवाटार जाने, आजने, जाने, आउने तरिख धानिरेहेका देखिन्छन्, ओलीको बिरोधी प्रवण्ड किता। शक्ति थियो भने ओलीको चाकरी कति गरिरहेको ?

>>> बाँकी ८ पेजमा

वामदेवलाई खुसी पार्न भट्टलाई नियुक्ति

काठमाडौं | यही श्रावण १९ गते बसेको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले लगानी बोर्डको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतमा विभिन्न आयोजनाका विचालियालाई नियुक्त गर्ने निर्णय गरेको छ। मन्त्रिपरिषद्को उक्त निर्णयपछि सुशील भट्टले प्रमुख कार्यकारी पदको जिम्मेवारी सम्झालेका छन्। बोर्डको प्रमुख कार्यकारी अधिकृत (सिइयो) हुनका लागि १० वर्षको व्यवस्थाकीय अनुभव चाहिने भएपनि भट्ट राष्ट्रिय योजना आयोगको सदस्य रहेका र उनमा त्यही राष्ट्रिय योजना आयोगको सदस्य मात्र रहेको अनुभव रहेको छ। राष्ट्रिय योजना आयोगको सदस्य रहेका समेत भट्ट एक निजी कार्यपालीको कार्यालयमा बसेर विभिन्न विकास आयोजनाहरू र सरकारी टेक्का कसरी हत्याउन सकिन्छ भन्ने योजना बनाउनैमा व्यर्त रहने गरेका थिए। योजना आयोगको सदस्य रहिसकेपछि

पनि उनी करिब २७ महिनादेखि उनी त्यही विचालियाको काममा सक्रिय रहेको आएका थिए। तिनै भट्टलाई अहिले सरकारले लगानी बोर्डको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतमा नियुक्त गरेर विचालियालाई नै लगानी बोर्ड जिम्मा लगाएको छ।

सुशील भट्ट र उनका भाई दिपक भट्टले विकास निर्माणको तुला आयोजनाहरू हात पार्ने राजनीतिक विचालियाको रूपमा काम गरेका र काम पाइसकेपछि त्यस्ता आयोजनाहरू पुरा नगरी अलपत्र पार्दै आएका थिए। उनीसँग सार्वजनिक निजी, साफेदारी तथा लगानी ऐन २०७५ ले तोकेको अनुभव समेत रहेको छैन। ऐनको दफा १२ अनुसार बोर्डको सिइयो हुनका लागि मात्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट अर्थशास्त्र-व्यवस्थापन-बाणिज्यास्त्र, कानुन, इन्जिनियरिङ् विकास

>>> बाँकी ८ पेजमा

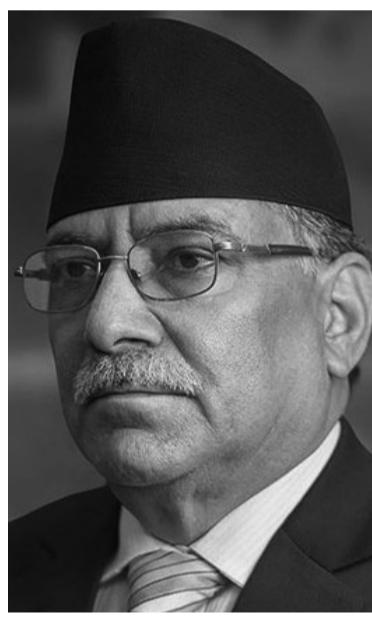
सरकारकै कारण कोरोनाले उग्ररूप लिँदै

काठमाडौं | उत्तरी छिपेकी मुलुक चीनबाट फैलिएको कोरोना भाइरस (कोमिड १९) ले उग्ररूप लिँदै गएको छ। भाइरसलाई नियन्त्रण गर्न भनेर सरकारले चैत्र १९ गतेदेखि मुलुकभरमा लकडाउन लाग्न गर्दा जम्मा २ जनामात्र संक्रमित रहेका थिए। संक्रमितहरूको संख्या बढ़दै गएको अवस्थामा सरकारले स्वास्थ्य विज्ञाहरूको स्ललाहलाई वेवास्ता गर्दै श्रावण ६ गते मध्यरातदेखि लकडाउन पूर्ण रूपमा हटाएपछि कोरोना भाइरसका संक्रमितहरूको संख्या संयोजकत्वमा उच्चस्तरीय संयन्त्र समेत बनाइयो तर सो संयन्त्रमा स्वास्थ्य विज्ञाहरूको राय र सुभावसमेत वेवास्ता गरेको हुनाले अहिले कोरोना भाइरसका संक्रमितहरूको संख्या बढिरहेको छ।

सरकारले उच्चस्तरीय संयन्त्रमा रहेको व्यक्तिहरू विज्ञाहरूको कूर नसुनेर आफूखुपीले लकडाउन खुकुले पार्दै अन्त्यमा लकडाउन नै हटायो। लकडाउन लाग्न गरेको समयमा

>>> बाँकी ८ पेजमा

उल्टो भएको छ। तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र एकीकरण हुँदा गलत तबरले एकीकरण गरिएको र दुवै पार्टीका तत्कालिन अध्यक्षहरूलाई एकीकृत पार्टीको

अध्यक्ष नै कायम गरिएका हुनाले उक्त पार्टीमा अहिले समस्या देखिएको हो। तत्कालिन माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालको व्यवहारबाट दिक्क भएर तत्कालिन माओवादी केन्द्रका

नेताहरू बाबुराम भट्टराई मोहन बैद्य सीपी गजुरेल लगायतका धेरै नेताहरूले पार्टी परित्याग गरेका थिए। पुष्पकमल दाहाल त्यस्ता नेताहरू उनी आफ्नो

>>> बाँकी ८ पेजमा

कोरोना राति रोकिने भयो

काठमाडौं | डाक्टर र विज्ञाहरूपरांग परामर्श गरेपछि ओली सरकारले साउन २२ गतेदेखि सवारी साधनमा जोरबिजोरको प्रणाली लगाएको छ भने राति ९ बजेदेखि विहान ५ बजेसम्म सवारीसाधनमा लकडाउन पनि लगाएको छ।

अब कोरोना जोरबिजोर नम्बर चढेर नआउने भयो, राति राति पनि रोकिने

www.prabhbank.com

PRABHU SALARY SAVING

मेरो आर्जन नै
मेरो आत्मसम्मान
आर्जनको सुरक्षण
प्रभु Salary Saving

५.५%
द्व्याजदार

रु ०
न्यूनतम
मौजदात

विषेश छुट

अन्य सेवा र
सुविधाहरूमा
जिः शुल्क
औषधी दुर्घटना बीमा

prabh bank

Fax: +977-1-4780588 Email: info@prabhbank.com | Toll Free No.: 16600107777

Indian Role behind East Pakistan's Separation

Abid

16TH DECEMBER is the day of tragic memory when Pakistan was dismembered and a new state of Bangladesh was created in 1971 as part of Indian conspiracy which still continues against the integration of Pakistan. RAW is extensively engaged in disinformation campaigns, espionage, sabotage and terrorism against Pakistan and other neighboring countries.

India has a long-gone history of many centuries, based upon religious prejudice against the Muslims. In this respect, Indian intelligence agency, RAW which was founded in 1968, has assumed a significant status as invisible actor in formulation of India's domestic, regional and global policies, particularly directed against Pakistan. Hindus give credit to Indira Gandhi who in the late 1970s gave RAW a new role to suit her 'Indira Doctrine' specifically asking it to undertake covert operations in neighboring countries, especially Pakistan which comprises majority of Muslims. RAW was given a green signal to mobilize all its resources by exploiting political turmoil in East Pakistan in 1971 which this agency had created through its agents who provided Bengalis with arms and ammunition for conducting guerrilla acts against the Pakistani defense forces.

Regarding the separation of East Pakistan, Indian RAW had unleashed a well-organized plan of psychological warfare, creation of polarization among the armed forces, propaganda by false allegations against West Pakistan, creation of differences between the political parties and religious sects of East and West Pakistan, control of media, manipulating linguistic, political and economic disputes in order to malign the Bengalis against Islamabad.

There is no doubt that one can note political, economic and social disparities almost in every Third World country during that era. India, itself, contains these disparities on larger scale. In seven states of India, separatist movements are at work. But, New Delhi which has not recognized the existence of Pakistan since partition left no stone unturned in planting and exploiting differences between the people of East and West Pakistan. RAW has a long history of sinister activities in the East Pakistan, backing secular areas of Hindu minority who had played an important role in motivating Bengali Muslims against West Pakistan. RAW's well-paid agents had activated themselves

in East Pakistan in the 1960's so as to dismember Pakistan. For this aim, it took the responsibility of funding Sheikh Mujibur Rahmans' general elections in 1970 and the members of his party, Awami League. It colluded with the pro-Indian persons and had paid full attention in training and arming the Mukti Bahnis (Terrorists). RAW, playing with the bloodshed of Muslims, succeeded in initiating a civil war in East Pakistan. However, huge quantity of arms started entering East Pakistan. Meanwhile, India welcomed the refugees from East Pakistan, providing them with every facility to provoke them against West Pakistan.

Majib was already in connivance with India for separation of East Pakistan. In this connection, Asoka Raina in his book, 'Inside RAW: The Story of India's Secret Service', discloses, "Indian intelligence agencies were involved in erstwhile East Pakistan...its operatives were in touch with Sheikh Mujib as the possible 'Father' of a new nation-Bangladesh, who went to Agartala in 1965. The famous Agartala case was unearthed in 1967. In fact, the main purpose of raising RAW in 1968 was to organise covert operations in Bangladesh. Indian army officers and RAW officials used Bengali refugees to set up Mukti Bahini. Using this outfit as a cover, Indian military sneaked deep into East Pakistan...the story of Mukti Bahini and RAW's role in its creation and training is now well-known."

Asoka further explained, "Indian sources including journalists have put on record how much RAW had established the network of a separatist movement through 'cells' within East Pakistan and military training camps in Indian territory adjoining East Pakistan...carrying out acts of sabotage against communication lines so that Indian forces simply marched in at the 'right' time. RAW agents provided valuable information as well as acting as an advance guard for conducting unconventional guerrilla acts against the Pakistani defense forces."

The Indian forces initially set up six camps for recruiting and training. By September 1971, though, Indian training operations had expanded dramatically in scale, processing a staggering 20,000 guerrillas each month. Eight Indian soldiers were committed to every 100 trainees at 10 camps. On the eve of the war, at the end of November 1971, over 83,000 Gano Bahini fighters had been trained, 51,000 of whom were operating in East Pakistan. Fighting under the direct command of RAW's Rameshwar Kao, SFF had originally

been called Establishment 22 forces engaged in a series of border combats was Founded in 1962. The control of these assets was formally handed over to RAW — and used in Bangladesh to lethal effect. Subsequently the force began an extraordinary campaign of sabotage and harassment. It is mentionable that before the 1971 war, Mujibur Rahman, had announced a separate national flag for East Pakistan in his six points which also included that currency of East Pakistan should be different along with a separate military. His six points created prejudice among Bengali people especially against West Pakistan. They used famous slogan, during his addresses and rallies. It was due to Mujib's instigation that besides Punjabis, Bengalis had also tortured and killed Biharis and Pashtoons, while their women were raped.

Now, Bangladesh's Prime Minister Sheikh Hasina Wajid and her ruling party Awami League have continuously been pursuing Indian directions by conducting anti-Pakistan campaign.

In connivance with New Delhi, Bangladesh government and Awami League have launched a massive media campaign in order to spread venom against Pakistan and its armed forces and against all those Bangladeshi nationals who were loyal to the state during 1971 crisis.

Since Prime Minister of Bangladesh, Sheikh Hasina Wajid came into power; India has been employing various tactics to entrap Bangladesh by exploiting her pro-Indian tilt to fulfill its strategic interests. In this context, Prime Minister Hasina Wajid has continuously been pursuing Indian directions by conducting anti-Pakistan campaign. Therefore, after passing of 42 years to the events of 1971, which resulted into the separation of East Pakistan, Abdul Qadir, the leader of Jamaat-e-Islami (JI) was hanged because of his loyalty to Pakistan. Recent executions of Mujadid and Chaudry of JI were also part of the same scheme. Regarding all these executions, international community raised doubts and noted flawed proceedings.

People of Pakistan have shared moments of happiness and sorrows with the people of Bangladesh. The tragedy of dismemberment of East Pakistan was aimed at creating a compliant country through Indian trained and financed terrorists (Mukti Bahini) who had killed thousands of Pakistanis in cold blooded activities. In this connection, while addressing a ceremony during his Bangladesh tour, Indian Prime Minister Narendra Modi openly stated on June 7, 2015

that Indian forces helped Mukti Bahini to turn East Pakistan into Bangladesh. He elaborated that former prime minister Atal Bihari Vajpayee had played an active role in separating Bangladesh from Pakistan, and he had also come to Delhi in 1971 to participate in the Satyagraha Movement, launched by Jana Sangh as a volunteer to garner support for the Mukti Bahini members.

It is notable that Indian leadership by exploiting the concerns of Bangladesh Army over the raising of "Jatiyo Rakhi Bahini" (National vanguards) in 1972 once again created volatility in Bangladesh by patronizing the killing of Sheikh Mujibur Rehman. The supplementary purpose of the incident was to make 1974 tripartite agreement dormant, as by the agreement Sheikh Mujib, the father of Bangladesh had wished cordial relations among Pakistan, India and Bangladesh, declaring "Bangladesh knows how to forgive and forget." To further keep the people of Bangladesh in desolation, fueling the hatred and creating extremism in the society, Sheikh Hassina Wajid was incorporated into the Bangladesh Politics. Since then through devious judicial trials, she has been executing elderly opposing politicians and as an extension of her personal and political vindictive posture by manipulating the fateful 1971 event to further the Indian interests. Turmoil, so shaped continues to haunt people of Bangladesh, as she is refusing olive branch offered by people of Pakistan.

Ironically, Awami League's purported nationalism is based on fabricated figures about the killing of three million Bengali people in 1971. Sheikh Mujib uttered this figure during an interview with the British broadcaster, David Frost. It was not authenticated by independent researchers or international institutions. During the conflict, only two division of Pakistan's Army with limited small weapons was deployed in East Pakistan and it has no motivation to kill so many people in such a short conflict being fought in unfavorable operational situation.

However, genocide committed by Indian trained terrorists in East Pakistan cannot be ruled out. Awami League's delusions, under Sheikh Hasina's are expected to create grave problems for Bangladesh. The growing discontent in the country over authoritarian and vindictive rule of Awami League vis-à-vis antagonistic approach towards Pakistan is causing a division in Bangladeshi society.

A regards the so-called genocide of the Bengali people, a famous Bengali journalist Sarmila Bose

authored a book, "Dead Reckoning: Memories of the 1971 Bangladesh War" after thorough investigation. She terms the number, a gigantic rumor, while Hamoodur Rahman Commission Report considers even 26,000 as an exaggerated figure. Richard Sisson and Leo E. Rose in book titled "War and Secession: Pakistan, India and the Creation of Bangladesh" and Gary Bass in his book "The Blood Telegram" clearly admit that figures about so-called genocide were Indian purported.

At present, the situation is turning bleak as foreign investments are evaporating and unemployment is multiplying. The growing socio-economic degeneration is causing discontent suiting the terrorist outfits like ISIS (Daesh). Their financers are taking full advantage to recruit the combat terrorists and train them in contiguous Indian area for further insertion in various regions. Its fallouts in Bangladesh are evident. Western media has reported about presence of ISIS in Bangladesh. In the recent past, two foreigners were shot, while a Shia gathering was targeted in the country. Now the India is instigating sectarian division in Bangladesh. Extremist groups like Ansarullah Bangla Team (ABT) and Jamaat-ul-Mujahideen Bangladesh have established affinities with ISIS and are very active these days. Some of the Western countries even advised their citizen not to travel to the country. It is optimistically suggested to Prime Minister Sheikh Hasina and other leaders of Awami League that without indulging into a blame game, creation of Bangladesh may be acknowledged as one of the most tragic chapters in the history of Pakistan—tragedies test the resilience of the nations to survive and progress. Living in past sends the message of hopelessness, leadership must rise to the occasion and guide the nation towards integration and prosperity.

Pakistan's eagerness in fostering good relations with Bangladesh can be gauged from huge investments in Bangladesh by Pakistani traders.

Bengalis must know that in the backdrop of Modi's statement, role of India in dismemberment of Pakistan through state sponsored terrorism (Insertion of Mukti Bahini) and Indian support to separatist elements in Pakistan's province of Baluchistan have already been exposed, as Islamabad has recently presented solid evidence to the UN and the US in this respect. Besides, world must take notice of Indian interventionist and hegemonic policies vis-à-vis her neighbors. India occupied Sikkim, subdued Bhutan, sponsored terrorism in Sri Lanka and is now teasing Nepal.

Talk Programme on Jammu Kashmir Dispute: 5 August 2019 to 5 August 2020

discussions at the UNSC in August 2019 and then in January 2020. He also referred to the statements of the UN Secretary General urging refraining from any steps that could affect the status of Jammu Kashmir, and underlining the importance of UN Security Council resolutions. An important issue brought out

at the Seminar were the grave human rights violations being committed by the Indian forces in the IIOJK. Ambassador Javed highlighted the gravity and scale of the atrocities being committed by the Indian forces which had been widely reported and condemned internationally, especially

the UN High Commissioner for Human Rights, OIC, EU, Human Rights Watch and Amnesty International.

In the Question-Answer session that followed, the participants urged a resolution of the dispute in accordance with the wishes of the people of Jammu Kashmir

and UNSC resolutions. They also stressed the urgency to resolve the dispute which had been the biggest challenge to the regional peace and security, now for decades. They said that the international community had an important responsibility to ensure the rights of the people of Jammu Kashmir including their right of self-determination.

Mr. ManjuRatnaSakya, Secretary General Nepal-Pakistan Friendship and Cultural Association stressed the need to respect the rights of the people in IIOJK, including their right to self-determination, and the centrality of the UN Security Council resolutions.

A one-minute silence was observed to pay homage to the martyrs in IIOJK.

Speaking at the Talk Programme, Ambassador Mazhar Javed recollects important developments and international reactions to India's illegal action of August 2019, and the alarming intensification of the human rights violations in that disputed territory. Highlighting the centrality of the right of self-determination of the people of Jammu Kashmir, and the UNSC resolutions, the Ambassador recalled the

ब्रेक नभएको लोकतन्त्र दुर्घटनाग्रस्त

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

ब्रेक नभएको लोकतन्त्र दुर्घटनाग्रस्त भयो । परिवर्तन बुलेट ट्रेनको गतिमा भयो, परिवर्तनलाई जीवनचरित्र बनाउने गति भने जनकपुर-जयनगर रेलसेवाजस्तो छ । एकपटक जयनगरबाट जनकपुरतिर जानुपर्ने रेलमा चालक बसेको थिएनन्, रेल हुँदूकियो । धन्न त्यातेला ठूलो दुर्घटना भएन । त्यस्तै पारा छ छ नेपालको । सरकार भए पनि चल्छ, नभए पनि चल्छ । प्रष्ट कुरो के हो भने सरकार नै नभए पनि नेपाल चलिरहन्छ ।

त्यसो त सरकार हुनु र नहुनुको मिन्नता नै के छ र ? जब जनभावनामा हाम्रो सरकार छ भन्ने आत्मानुभूति नै छैन ।

आखिर नेपाली नेता भनेका धुलाखाटका हाट बाजारुन रहेछन् । विदेशी जात्रेहरु नेपालका विशेषताहरु स्वार्थको तराजुमा जोखेर दिनदिने खरिद गरिरहेकै छन् । हामी समृद्ध बन्ने नारा लगाएर बित्री हुदै गइरहेका छौं, सुशासनको कुरा गरेर कूशासित भइरहेका छौं । हामी लाइन लागेर बिदेशीने क्रम जारी छ, स्वदेशमै बेचिनु हाम्रो नियति हो । हामी कति डरलाग्दो भ्रममा श्वास फेरिरहेका छौं, त्यो बुफ्नेहरूले बुफ्नेका

छन् । सोभा नेपालीले चप्पलेहरूको नवाची परिवर्तन कहिल्यै बुफ्नेनौं । हुने र नहुनेहरूको खाडल किन चौडा बन्दैछ, बुफ्ने चेटा गरेनौं । कहिल्यै चेतेनौं र जान्ने प्रयत्न नै गरेनौं । नेताका खोक्रा नारामा सुख र सपना सजाउने हाम्रो सरलपन हाँझे लागि सराप बन्दै गएको छ । भन्नैपर्छ, लोकतन्त्र भिलका देशमा मणि भयो ।

मान्छेका शरीरमा अर्भै जनयुद्ध र युद्धका बिभिन्निका, गोलीको होली र आफन्त गुमाउनु परेको पीडा चहराइरहेकै छ । बुद्धिमुक्ति भुमिपुत्रपुत्रीहरूको छटपटी बेपत्ता र मेलमिलाप आयोगमा दर्ता भएका ६० हजार उजुरीको चाडमा साक्षी छन् । ती आयोग सुतेर बसेका छन्, तिनले पीडितहरु न्याय पाउने क्षण पर्खिरहेको भेच पाउनै सकेका छैनन् । छानबिन हुन, अनुसन्धान गरिन र पीडितलाई थप पीडा दिइन्छ भने किन ती आयोग गठन गरियो ? विश्व अधिकारकर्मीहरु दण्डहीनता अन्त गर भिनिरहेका छन्, जन्मकेद पाएका व्यक्तिहरु आममाफी पाउँछन् । यो दृष्टान्त दुर्योधन शासन होइन र ?

जनयुद्धमा ७७ हजार मार्न माओवादी र ०२८ सालमा १४ जना गिड्ने एमाले मिलेर बनेको नेकपा हाम्रो शासक । यिनीहरु दण्डित होइन, पुरस्कृत भए । यिनले नयाँ नेपाल, समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली बनाउने रे ?प्रष्टाचार र अनियमितता खूब चम्कियो । जनताको आँखामा न फुल फुल्यो, न उज्जालो आयो । निरङ्कूशता गयो भनियो, अन्धकार युगबाट नेपालले मुक्ति पाएन ।

परिवर्तनको थेगो यस्तो पेण्डाको बाकस रहेछ, जति जति खुल्दै गरेका छन्, त्यति त्यति राष्ट्र र जनता निसासिसावै छन्, सकस बढाए गएको छ । पीडामाथि पीडा थपिएका छन् ।

जे भइरहेको छ, त्यो हा हा हु हु हो । हा हु भीडतन्त्र हो, प्रष्टाचारतन्त्र हो ।

हामीलाई उठेदेखि नसुतेसम्म

राजनीतिको रङ् चढ्छ । आमनागरिक नाना, खाना र छाना नपाएर दिनदिनै मरिरहेका मात्र छैनन्, न्याय नपाएर अदालतको प्राङ्गणमा, सेवा नपाएर प्रशासनिक कार्यालयहरूमा घुटघुटिरहेका छन्, भुटभुटिरहेका छन्, त्यसको जिम्मेवारी जवाफदेहीता लोकतन्त्रमा देखिएन ।

निर्मला पन्तको बलात्कारपछि हत्या भयो, प्रमाण नष्ट गरियो, दोषी फेला परे । छोरा मार्नेलाई कारवाही होस भनेर गंगामायाँ अस्पतालमा काल कुरिरहेकी

यो चेतमा को सजग छ ? बीउ गुनाको बाली, फल हेरेर बोट चिनिन्छ भन्ने लोकोक्ति नेपालको वर्तमान हो । बगिसकेको पानीले घट्ट घुमाउन सक्दैन भनेको यही हो । लोकतन्त्र- खोटतन्त्र, खुनीतन्त्र, पहुँचतन्त्र, प्रभावतन्त्र, अयोग्य पुजिततन्त्र, नातावादतन्त्र भयो ।

भारतीय टीभी दुरदर्शनले १९८९ को मार्च महिनामा नेपाली ऋषिकेश शाहलाई 'फोकस' कार्यक्रममा बकायो- नेपालले आफ्नो सुरक्षा भारतको हातमा दिनुपर्छ, भारतीय सुरक्षा छाता ओडेर सुरक्षित

नागरिकका सामु भुक्तु भनेर दलमाथिको प्रतिवन्ध फुकुवा गरिदिएर सुधारिएको पञ्चायतलाई त्रिपिन्ताम गरिदिए । राजाको त्यो राष्ट्रवाद, त्यो नेपालप्रेम २०५८ सालको दरवार हत्याकाण्डपछि जनताले राजाको काजकिरियामात्र गरेनन्, आजसम्म त्यो राजाको फोटोमा धुपबत्ती गरेर आरती उतारिरहबाट अनुभव गर्न सकिन्छ । राजनेता कस्तो हुनुपर्छ भन्ने त्यो कालखण्डको उदाहरण हो यो । आज त्यस्तो राजनेता को छ ? राजनेता बन्छ भन्ने इच्छाशक्ति कुन नेतामा छ ?

हिजो थिङ्क टेङ्क थिए, देशका लागि थिङ्क गर्थे । आज छि : छि : गनाउने छिपाको ध्याम्पो छ र ध्याम्पो आफैमा लट्याउने तत्व हो । जो कुनैन कुहाएको ध्याम्पोमा डुळ, उसले कसरी सफा थिङ्क गर्न सक्छ ? आज थिङ्क टेङ्क छन्, ओपिनियन क्रियट नै गर्न सक्दैनन् ।

सन १७६५-१८६८ सम्मका अन्तिम पाटनका मल्लराजा तेज नरसिंह मल्ले ६ प्रधानलाई अधि सारेर शासन चलाएका थिए । राजा पाटन दरवारमा भुल्थे, ६ प्रधान शासनमा भुल्थे । ६ प्रधानले मन नपरेकालाई षड्यन्त्र र चक्रव्युहमा फसाइ फसाइ आँखा निकालेका घटना पनि इतिहासमा बर्णित छन् । डरलाग्दा ती इतिहासका पानामा अडकित घटना र वर्तमान नेपाल, त्यो भोग्ने पीडितलाई थाहा छ ।

आमनागरिक ऐया-ऐया भनेर चियाइरहेका छन्, सुन्ने कसले ? उही ओली, उही प्रचण्ड, उही देउवा, उनै मधेसी नेताहरु छन्, जो स्वार्थको घट्ट घुमेकै घुमिरहेका छन् । यो त अति भयो भनेर कराउने कराइरहेका छन्, काग कराउँदै, पिना सुकेउँ ।

मुगल सम्राट अकबरले आफ्नो दरवारमा नवरत्नमार्फत शासन गरेको इतिहास छ । अब्दुल मुवारक प्रधानमन्त्री, राजा तोडल मल अर्थ र वाणिज्य मन्त्री, अब्दुल रहिम खान रक्षा, राजा बीरबल

»» बाँकी ६ पेजमा

ठूला विद्वानले उहिल्यै लोककल्याणकारी राज्यका

सन्दर्भमा भनेका थिए- इमान बेच्नुहुन्न, काम ठग्नु हुन्न, सत्य र सच्चरित्र अँगालेर संयमी बनेर समयको बेगलाई समात्नुपर्छ । यो चेतमा को सजग छ ? बीउ गुनाको बाली, फल हेरेर बोट चिनिन्छ भन्ने लोकोक्ति नेपालको वर्तमान हो । बगिसकेको पानीले घट्ट घुमाउन सक्दैन भनेको यही हो । लोकतन्त्र- खोटतन्त्र, खुनीतन्त्र, पहुँचतन्त्र, प्रभावतन्त्र, अयोग्य पुजिततन्त्र, नातावादतन्त्र भयो । आज त्यस्तो राजनेता को छ ? राजनेता बन्छ भन्ने इच्छाशक्ति कुन नेतामा छ ?

● ● ●

छिन् । उनका पतिको लाश किन ५ वर्षदेखि टिचिङ अस्पतालको फ्रिजमा हिँडको डल्लो बनाएर राखिएको छ ? नेता र प्रभावशालहिस्ले यसपाली पनि ३० करोड आर्थिक सहायता हुसुरेछन्, ३ हजार नपाएर विजय खड्का अस्पतालको भयालबाट हाम फालेर मर्मुर्पर्ने देश यो । श्री ३ को फर्मानजस्तो शासन छ, विधिमा लोकतन्त्र कहाँ छ र ?

ठूल विद्वानले उहिल्यै लोककल्याणकारी राज्यका सन्दर्भमा भनेका थिए- इमान बेच्नुहुन्न, काम ठग्नु हुन्न, सत्य र सच्चरित्र अँगालेर संयमी बनेर समयको बेगलाई समात्नुपर्छ ।

बस्नुपर्छ । त्यसपछि बीबीसीले समेत नेपाल भारतमा मिलाउनु ठिक कि बेटिक भनेर मत सर्वेक्षण नै गरायो । त्यतिबेला रविन्द्र मिश्र बीबीसी मै कार्यरत थिए । यसबाटे उनले धेरै प्रस्तिकरण दिइसकेका छन् । तथापि बीबीसी उत्ताउले भएकै हो । यी दुबै घटनामा नागरिकले तीव्र बिरोध गरेपछि भारत पछि हट्यो, बीबीसीले सर्वेक्षण रोक्यो ।

त्यही समय हो, भारतले नेपालको सुरक्षा र विदेशीति भारतलाई दिए नाकावन्दी खोलिदिने प्रस्ताव राजा वीरेन्द्रका सामु पठाएको । राजा वीरेन्द्रले भारतका सामु भुक्तुभन्दा नेपाली

साल्ट ट्रेडिङ कंपनी लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित गृहिणी चामल

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

- ISI स्टाण्डर्डको मित्र बाहिर रावर कोट मै बीचमा स्टिलको जाली भएको ३ तहको होजपाइप
- उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
- पून: प्रयोग गर्न र सकिने प्लाष्टिक सिल भएको सिलिण्डर
- कम्प्यूटर प्राविधिबाट चल्ने प्लान्ट, तौलमा सोहै आना दृवक हुन्होस

साल्ट ट्रेडिङ समूहका उत्कृष्ट खाद्य बस्तुहरू

पद्धत्यौ हामी बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यादै त्यो जस्ले बिर्सियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुभन्दा
बहादर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

- अमियानवाणी

अभियान

साप्ताहिक

सम्पादकीय

કુરૂપતા દેખાઉન થાલ્યો સત્તાધારી દલ

सत्ताधारी दल नेपाल कम्पनिए पार्टीसँग संघीय संसदमा भएर दुई तिहाईको मत रहेको छ। त्यसैगरी ७ वटा प्रवेशसभाहरू मध्येका ६ वटामा समेत बहुमत रहेको छ। तर त्यति हुँदूहुँदै पनि सत्ताधारी दलले जनताको चाहना र जनभावनानुसार काम गर्न सकिरहको छैन। त्यसको एउटै कारण हो सत्ताधारी दलभित्रको आन्तरिक द्वन्द्व। आन्तरिक द्वन्द्वले गर्दा सत्ताधारी दलले जनताको सेवामा भन्दा सत्ता बचाउने र अर्को पक्षले सत्ता हत्याउने खेलमै बढी समय विताउँदै आएका हुनाले त्यसको मारमा जनता परेका छन्। मुलुकमा संकटै संकट उत्पन्न भएका छन्। उत्तरी छिमेकी मुलुक चीनबाट फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड १९) ले जनता दिनहुँ कोरोना भाइरसका संक्रमितहरूको संख्या बढिरहेको छ। निधन हुनेहरूको संख्या दिनप्रतिदिन बढिरहेपनि सरकारले त्यसलाई नियन्त्रण र रोकथाम गर्न सक्ने अवस्था देखिएको छैन। सत्ताधारी दलले जेता तथा कार्यकर्ता पक्ष विपक्षमा उभिएर आ आफ्नो स्वार्थपूर्विं गर्नेतर्फ तै केन्द्रित भएका छन् भने संसदको प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेपाली कांग्रेसले समेत संसदमा प्रभावकारी भूमिका तिभाउन सकिरहेको छैन, उ पनि आन्तरिक द्वन्द्वमै फसेको छ।

कोरोना भाइरसबाट जनताले शान्तिको सास फैर्न तपाईंहेहका बेला बघण्याम सुह भएको र बाढी पहिरोले गर्दा ठुलो मात्रामा जनधनको क्षति भईसकेको अवस्था विद्यमान रहेपनि त्यसलाई रोकन सरकारले कुनै पहलकदमी लिएको छैन । प्रदेश सरकार र स्थानीय तहहरूले सामान्य काम गरिरहेको भएपनि सत्ताधारी दलको आन्तरिक द्वन्द्वको मार प्रदेश सरकार र स्थानीय तहमा समेत पुगेको छ । प्रदेश सरकार त देखाउने दाँतजस्तो मात्र भएको छ अर्थात त्यो एक प्रकारको विचौलिया जस्तो मात्र देखिएको छ । स्थानीय तहले समेत जति काम गर्न सक्नुपर्दथ्यो त्यति काम गरेको छैनन् । गत चैत्र ११ गते संघीय सरकारले मुलुकमा कोरोना भाइरसको संक्रमितहरू बढ्न सक्ने भन्दै मुलुकभरमै लकडाउन लागू गरेको थिए । त्यसबेला कोरोना भाइरसबाट जम्मा २ जना संक्रमित रहेका थिए । त्यसपछि क्रमशः संक्रमितहरूको संख्या बढ्दै गयो । अहिले २१ हजार भन्दा बढी संक्रमित संख्या पुगेको छ । निधन हुनेको संख्या समेत दिनप्रतिदिन बढ्दै गएको छ । सरकारले श्वारण ७ गते मध्यरातदेखि लकडाउन पूर्ण रूपमा हटाएपछि संक्रमितहरूको संख्यामा बढ्दि भएको छ । लकडाउन हटाउनुपूर्व सरकारले स्वास्थ्य विजहरूसँग राय सल्लाह लिनुपर्नेमा सरकारमा रहेका व्यक्तिहरू नै आफू विज्ञ भए, सरकारले केवैको राय सल्लाहलाई सुनेन । स्वास्थ्य विजहरूले एकैचोटी लकडाउन हटाउँदा कोरोनाले महामारीको रूप लिनसक्ने भएकाले अझै केही दिन लकडाउनलाई निरन्तर दिनुपर्न बताउँदै आएका थिए । तर उनीहरूको सल्लाहलाई वेवास्ता गरियो, त्यही कारण अहिले संक्रमितको संख्या दिनप्रतिदिन बढिरहेको छ । काठमाडौं उपत्यकामै कोरोना संक्रमितको संख्या बढिरहेको हुनाले यसले महामारीको रूप लिनसक्ने सम्भावना समेत देखिएको छ । ठीक यसैबेला सत्ताधारी दलभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वे गर्दा सरकार सरकारका लागि मात्र भएको छ । सरकारले जनतालाई कोरोना भाइरसबाट बचाउन निरन्तर रूपमा सक्रिय हुनुपर्दथ्यो तर त्यसो हुन सकेको छैन । सत्ता बचाउन र सत्ता हत्याउने कार्यमा सत्ताधारी दलका नेताहरू सक्रिय भएका छन् । दिनहुँ बालुवाटारा, खुमलटारा र कोटेश्वरमा कोठे थैकै बस्दछन्, कसरी हुन्छ सत्ता हत्याउने र बचाउने भनेमा नै उनीहरू सिमित हुने गरेकाले पछिल्लो समयमा सत्ताधारी दलको नालायकीपनको मारमा जनता परेका छन् । सत्ताधारी दलले पछिल्लो समयमा कुरुपता देखाउन थालेको छ । उसलाई कोरोना भाइरस बाढी, पहिरो लाग्यतका अन्य कुनै सम्झ्याले छोएको छैन । सत्ता बचाउने र हत्याउने बाहेक । प्रमुख प्रतिष्ठिती दलपनि आफैने पार्टीभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वमा फसेकोले गर्दा उसले समेत सही रूपमा प्रतिष्ठितीको भूमिको निभाउन नसकेका प्रष्ट भएको छ । यसरी सत्तापक्ष र प्रतिष्ठिती दुवै असफल सावित हुँदै गएका र आन्तरिक द्वन्द्वमै रमाउन थालेका हुनाले जनता भन्न बाध्य भएका छन् जुन जोगी आएपनि कानै विरेको भनेर ।

तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र हतार हतारमा एकीकृत गरिएको हुनाले तै अहिले सत्ताधारी दल भित्रको आन्तरिक दृढ़ले प्रश्य पाएको प्रष्ट हुँदै गएको छ । प्रतिनिधिसभा र प्रदेशसभामा आफ्नो पार्टीको बहुमत ल्याउनको लागि मात्र एकीकरण भएको प्रमाणित हुँदै गएको छ । दुवै पार्टी एकीकरण हुँदा दुवै पार्टीका अध्यक्षलाई एकीकृत पार्टीमा अध्यक्ष बनाइनु तै गलत रहेको थियो । पार्टी एकीकरण हुँदा ठोस कार्योजना तै बनाइएको थिएन । पार्टीका दुवै अध्यक्षहरू बोलाबोलै धारबाट आएका हुनाले उतीहरूको कार्यदिशा तै फरक थियो । त्यसैमा नेकपा एमालेभित्र रहेका गुट उपगुटहरूले गर्दा तत्कालिन अवस्थामा नेकपा एमाले बाहिरी रूपमा एक भएजस्तो देखिएपनि भित्रभित्र चिरचिरामा विभाजित भएको थियो । पार्टीका अध्यक्ष केपी ओली र वरिष्ठ नेता माधव नेपाल बीचमा तिक्तता थियो, अहिले त्यो तिक्तता सङ्करै छताछुल्ल भएको छ । ठीक त्यहीबेलाको फाइदा उठाउन अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाल लागि परेका र नेपाल गुटलाई हातमा लिएर प्रधानमन्त्री ओलीलाई पार्टी अध्यक्ष र प्रधानमन्त्री दुवै पदबाट राजिनामा गराएर आफू प्रधानमन्त्री बन्न लागि परेका हुनाले सत्ताधारी दलभित्रको दृढ़ चिह्नै गएको प्रष्ट भएको छ । बाहिरी रूपमा दाहालने पदको लागि आफू लागि नपरेको बताएता पनि भित्री रूपमा उनी प्रधानमन्त्री पद हत्याउन जस्तोसुकै खेल खेल तयार देखिएका छन् । उनलाई तत्कालिन नेकपाको केही नेताहरू माधव नेपाल, भलनाथ खनाल लगायत उनकै पार्टीका नेताहरू नारायणकाजी श्रेष्ठहरूसे साथ दिँरहेका हुनाले पार्टीभित्रको आन्तरिक दृढ़ले उचित निर्णय लिन सकेको छैन । पार्टी एकीकरण हुँदा दुवै अध्यक्षको सहमतिमा निर्णय हुने भन्ने सहमति भएकाले दाहाल गुप्तले प्रधानमन्त्री ओलीलाई राजिनामा दिन बाध्य पार्ने पार्टी एकीकरण हुँदाको सहमतिको विपरित हुने भएकाले सत्ताधारी दलभित्रको दृढ़ तत्काल समाधान हुनसक्ने सम्भावना नदेखिएको हुनाले अब तत्काल महाधिवेशन गर्ने निर्णय गरेर त्यिबेला सम्म पार्टीको समस्या थाती राखेर महाधिवेशनबाटै निर्णय लिन उचित हुनेछ । पार्टीको पदको मारमा जनतालाई पार्न किमार्थ उचित हुन सक्दैन भन्ने हामीले ठानेका छौं ।

जनतालाई कोरोनाको कहर
केहीलाई भने सत्ताको रहर वा !

• देवेन्द्र चुडाल

devendrachudal@gmail.com

गरेर केपी ओली पहिलो पटक प्रधानमन्त्री हुँदू
यति समूहसँग उनको रास्तो सम्बन्ध कामय भएको
र यति समूहले विगतमा भएको प्रतिनिधिसभा,
प्रदेशसभा र स्थानीय तहको निर्वाचनमा
नेकपालाई सहयोग गरेको हुनाले केपी ओली
दोस्रोपटक प्रधानमन्त्री बनेपछि यति समूहका
सबै मागहरू ओली सरकारले पूरा गरिदिएको
थियो । कुनैपनि योजनाहरू यति समूहले हात
पार्न कानुन समेत परिवर्तन भएका छन् । गोकर्ण
रिसोर्टको जग्गा लिजमा दिएकोमा लिजको
स्याद ६ वर्ष भन्दा बढी रहेको भएपनि स्याद
बाँकी रहेकै अवस्थामा फेरी यति समूहलाई नै
३० वर्षका लागि स्याद थपिएको छ । यसरी
हेर्दा यति समूह नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको ज्वाइ
नै भएको छ । यी त केही उदाहरण मात्र
हुन् । नेकपालो ओली नेतृत्वको सरकार गठन
भएपछात कसैलाई फलिकाप भएको छ भने
व्यवसायिक रूपमा त्यो यति समूह नै हो ।

सरकारले जनताका आवश्यकता र
जनताको चाहनानसार काम गर्नुपर्नेमा त्यस्तो

जम्मा २ जना मात्र कोरोना संक्रमित देखिएका थिए । जब हजारौ संक्रमितहरू थपिँदै गए अनि लकडाउनलाई खुकुलो बनाइयो । सकारारले स्वास्थ्य विज्ञाहरूले दिएको सुभावलाई बेलैमा स्वीकार गरी त्यसै अनुरूप सरकार अधि बढेको भए अहिलको जस्तो भयावह अवस्था नै आउने थिएन । सरकारमा बर्नेहरू नै स्वास्थ्यविज्ञ भए । सञ्चार माध्यमले दिएका सुभावहरूलाई उल्टो अर्थयाइयो, उल्टो सञ्चारमाध्यमले काम गर्न नदिएको आरोप स्वयम् प्रधानमन्त्रीले लगाउनुभयो । सत्ताधारी दलका नेता तथा कार्यकर्ताहरूले संकटको बेला जति सहयोग जनतालाई गर्न सक्ये त्यति गरेनन् पार्टीका वरिष्ठ नेताहरू कोठे बैठकमा व्यस्त रहे जसरी हुन्छ सत्ता हत्याउने दाउमा । उनीहरू कहिले बालुवाटार टत कहिले खुमलटार अनि कहिले कोटेश्वर त कहिले भैसेपाटी अनि कहिले होटल होटलहरूमा गोप्य बैठकमै व्यस्त रहेकाले प्रष्ट हुन्छ नेकपाका नेताहरू जनताको दुःख सुखमा साथ दिनुबन्दा जनता कोरोनाको कहरमा परेको बेला पार्टीका शिर्ष नेताहरूलाई सत्ताको नेतृत्व हत्याउने रहर जागेको छ । त्यसैले उनीहरू पछिल्लो समयमा जनताको सेवामा भन्दा गोप्य बैठकमै व्यस्त रहे ।

सत्ताधारी दलभित्रको आन्तरिक द्वन्द्वले गर्दा
जनताले अनावश्यक दुःख कष्ट सहनु परेको
छ । जनता बाढी, पहिरो लगायत कोरोनोको
संक्रमणबाट छटपटाईरहेका छन् । त्यसबाट
मुक्ति पाउने आशामा जनता बसेका भएपनि
सत्ताधारी दल भने जनताको दुःख कष्टलाई
नहेरी कोही सत्ता बचाउने र कोही सत्ता
हत्याउने खेलमा लागेका हुनाले नेपाल कम्युनिष्ट
पार्टीलाई भोट दिने जनता नै आक्रोशित हुँदै
गएका छन् । चुनावका बेला जनतालाई दिएका
आश्वासनहरू भुठ सावित हुँदै गएका छन् ।
चुनावी घोषणा पत्रहरू भुठका आश्वासन भएका
छन् । दलहरूले जनतालाई सत्ता हत्याउने
भन्याङ्गमात्र बनाइएका हुनाले जनताको मन
रोएको छ रोएको मनलाई महलमपट्टी लगाईदिन
कसले ए ओली सरकार ?

तत्कालिन नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र

एकीकरण हुनुको एउटै उद्देश्य थियो जसरी भएपनि सत्ता प्राप्त गर्नु र सत्तामा पुगेपछि तिनै जनताको नाममा ब्रह्मलुट मच्चाउनु अहिले त्यो पुरा भएको छ । एकीकरण गर्ने कार्य पवित्र उद्देश्य राखेर गरिएको थिएन, तत्कालिन माओवादीको अवस्था कमजोर रहेको र नेकपा एमालेले समेत एकलै निर्वाचनमा जाँदा संघीय संसदमा नेपाली कांग्रेस नै सबैभन्दा तुलो पार्टी हुने आंकलन गरेर मात्र स्वार्थ पूर्तिका लागि दुवै पार्टी कागजमा एकीकृत भएको थिए । जनताको भावना र चाहनानुसार एक भएको बताइता पनि त्यो भुठको खेती मात्र रहेको अहिले प्रमाणित हुँदै गएको छ । के अहिले नेकपाभित्रको आन्तरिक लडाई पनि जनताकै लागि हो कि ? प्राय प्रत्येक दिन पार्टीका दुई अध्यक्ष सहितका केही नेताहरूको बैठक बस्थ तर हात लाग्यो शुन्य परिणाम निरिक्त । हतार हतारमा गरेको निर्णयले राम्रो परिणामको आशा गर्न सकिँदैन भन्ने प्रमाण त नेकपाकै नेताहरूले दिईरहेका छन् । संघीय संसदमा नेकपाको झण्डै दुई तिहाई मत रहेको भएपनि सरकारको अवस्था हेर्दा अल्पमतको सरकार जस्तो देखिएको छ । सरकारले गरेका निर्णयहरूलाई पार्टीले अपनत्व लिन नसकिरहेको हुनाले सरकार र पार्टीभित्रको द्वन्द्व चरम सिमामा पुगेको छ । ठीक त्यही बेला केही विचौलियाहरूले सरकारलाई प्रयोग गरी आ-आफ्नो स्वार्थ पूरा गरिरहेका छन् । त्यसैको परिणाम हो लगानी बोर्डमा सुशील भट्टको नियुक्ति, लगानी बोर्ड ऐन विपरित भट्टको नियुक्ति भएको छ । भट्टका भाई दिपक भट्ट नेकपाका दुवै अध्यक्ष सहितका अन्य केही नेताहरूसँगको राम्रो सम्बन्धका कारण आफ्ना दाजुलाई लगानी बोर्डको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतमा नियुक्त दिलाउन सफल भएका छन् । भट्ट दाजुभाईले लिएका तुला तुला ठेकका पट्टा र विकास निर्माणका कार्यहरूको प्रगति शुन्य रहेको छ । अब भाई दिपकले सरकारलाई प्रयोग गरेर अरू तुला योजनाहरू हत्याउने र दाईले लगानी बोर्डमार्फत नै राष्ट्रिय गौरवका आयोजना सहितका अन्य आयोजनाहरूको ठेकका पट्टा आफ्नालाई दिलाउने बैधानिक बाटो समेत खुलेको छ । यसरी नेकपा पार्टी नै विचौलियाहरूको मुठीमा परेको हुनाले नेकपालाई अब विश्वास गर्न सकिने अवस्था देखिँदैन ।

नेपाली परिवारभित्र जातको विमर्श

घम्बर नेपाली

हरेक मानिसको पहिलो पाठशाला परिवार हो । जहाँ व्यक्ति जन्मिन्छ, न्यानो मायामा लुटपुटिंदै हुकिंदै जान्छ । बोल्ने, वासे सर्ने, ताते-ताते गर्दै हिँडने, माया गर्ने, आदर-सम्मान गर्ने आदि कैयीं जीवनोपयोगी ज्ञान र सीप व्यक्तिले परिवारमै सिकेको हुन्छ । बिस्तारै बढ्दै जाँदा राम्रा-नाराम्रा, असल-खराब, प्रेम-धृणाजरता धारणा, मान्यता तथा विचारसम्बन्धी विषय पनि बालबालिकाले परिवारबाट सिक्दै जान्छन् । त्यसैले, एकथरी विद्वान्हरु परिवारलाई जीवनपर्यन्त सिकाइको मूल जगको रूपमा व्याख्या गर्न्छ । द्वन्द्वातक भौतिकवादी व्याख्याता ऐगेल्सले निजी सम्पत्तिको उत्पत्तिसँगै एउटा शोषणमूलक संस्थाको रूपमा परिवार अस्थित्वमा आएको तर्क गरेका छन् । केही क्रान्तिकारी महिलावादीहरू परिवार शोषणमूलक मात्र होइन, गैरसामाजिक संस्था भएको पनि दाबी गर्न्छ ।

सिंगे समाजमा राज्य एउटा बृहत संस्था हो भने परिवार त्यसको सूक्ष्म एकाइ । बृहत राजनीतिक प्रणालीमा आउने फेरबदलले परिवारलाई केही न केही प्रभाव पारकै हुन्छ । त्यसको ठीकविपरीत परिवारिक संरचनाको असर पनि बृहत सामाजिक संरचनामा परिवर्हेको हुन्छ । विश्व सन्दर्भमा परिवारका विभिन्न आयामबाटे प्रशस्तै अध्ययन, अनुसन्धान र छलफल भए पनि हामीहाँ यसबारे खासै चिन्तन र विमर्श भएको पाइँदैन । खासगरी, नेपालमा डुल्लूला राजनीतिक परिवर्तन भइहँदा किन हाम्रो परिवारमा वर्षादेखि जमेर बसेको पितृसत्ता, जात-व्यवस्था, छाउपडी, बोक्सा-बोक्सी, धामीकाँत्रीजस्ता पुरातन, अमानवीय प्रथा, परम्परा र प्रणालीमधि छलफल हुन सकिरहेको छन् ? राज्यभन्दा निकै बलियो अवस्थामा रहेको परिवारिक संरचनामा यस्ता कुप्रथा र प्रणालीबाटे बहस नभईकन के बृहत सामाजिक स्पान्तरण सम्भव होला ? भन्ने मूलभूत प्रश्नको समाजसास्त्रीय हिसाबले यस आलेखमा सक्षिप्त छलफल गर्न खोजिएको छ । आजभन्दा पौने दुई सय वर्षपहिले कार्ल मार्क्सले धर्मलाई अफिमको संज्ञा दिएका थिए । विश्वभरि जनसंख्याको भीमकाय हिस्सा आज पनि धार्मिक नशामा लडिएको छ । हिन्दू धार्मिक नशा अस्मद्दा अफ बढी खतरनाक र पाश्विक किन छ भने यसले सिंगे जात-व्यवस्था, पितृसत्ताको अन्धविश्वासका पहाडलाई टाउकोमा बोकेर हिँडिरहेको छ । अन्धविश्वास र पितृसत्ताको अभ्यास मुरिलम, इसाई, बौद्धधर्ममा समेत प्रचलित भए पनि जात-व्यवस्थाको अभ्यास ती धर्ममा पाइँदैन । तर, हिन्दूधर्मको अर्थ-राजनीति पूर्णतया ढँच-नीचपूर्ण वर्ण व्यवस्थाबाट निर्देशित र संरचित हुँदै आएको छ । यो हिन्दू धार्मिक सत्तालाई टिकाउने मात्र होइन, यसलाई मलजल गर्न, फुलाउने र फलाउने काममा हिन्दू परिवारिक संरचनाको अहं भूमिका छ ।

बाग्लुङ जिल्लामा गरेको एउटा अनुसन्धान (सन् २०१४) अनुसार जातपात र छुवाछुत मान्युको मुख्य कारणमा अलग गर्नुपर्ने बताएका थिए । साथै केही दलित समुदायका व्यक्तिलाई किन गैरदलितको घर प्रवेशमा रोक लगाइएको होला भनेर सोधिएको थिए । उनीहरूको जावाफ थियो-हामी माथिल्लो जातको घरमा प्रवेश गरेर त रगत छादेर मरिन्छ, आऽनै परिवारित अनिष्ट आइलाग्न सक्छ भनेर कहिल्यै त्यसतर्फ सोच्दै सोचिएन । यस्ता अनगिन्ती त्रासदीपूर्ण मिथकले घर गरेर बसेका छन्, जात-व्यवस्थालाई टिकाउन ।

विद्यालय तहमा पढ्दै गर्दा गैरदलित साथीहरूले भन्थे- 'जैनको मन्त्र अछुत जातालाई सुनायो भने बहलाइन्छ रे !' उनीहरूको मनको अन्तरकुन्तरमा डरले राज गरिरहेको आभास हुन्थ्यो । कहिलेकाही जनै

फेरिदिने बाहुनलाई बाटोमा भेटिहाले भन्दै एक मिनेटसम्म उनीहरूले ढोगेको देखा अचम्म लाग्यो । करै लामो यात्रा गर्दा कामीलाई देखेर साइत बिग्रिएको भनेर सरापेको धेरैपटक सुनिएकै छ । ग्रहण लाग्दा सार्काले छेकेको भनेर गाली गर्न बाहुन-क्षेत्रीलाई पनि भोगिएकै छ ।

'अछुतलाई दूध-धिउ दिए गाईभैसी रुख चढ्छन् भन्ने मान्यता पनि हिन्दू परिवारमा भेटिन्छन् । दलित समुदायलाई होच्याउने, धूम गर्ने उचान-टुक्का, गीत, अल्कारहरू निकै बनाइएका हुन्छन् । परिवारभित्र कसैले आफूभन्दा तल्लो जातसँग विवाह नगरोस भनेर 'पानी खानु मूलको बिहे गर्नु कुलको जस्ता भाष्य परिवारभित्र अनवरत घोकाइराखिएकै हुन्छ ।

एउटै आर्यमूलबाट पैदा भएका मानिस आजपर्यन्त अछुतको श्रीमीमा अपमानित जीवन बाँच बाध्य छन् । यो अछुतपन हिन्दू परिवारिक संरचनाको निकै गहिराइसम्म रहेको छ । जसको कुनै वैज्ञानिक र तार्किक कारण छन् । फगत अन्धविश्वास, भ्रम, मिथकबाट सिर्जित त्रासदीमा झाँगिरहेको छ । यसलाई टिकाउन धार्मिक सत्ताले सबै हत्कण्डा परिवारिक संस्थामार्फ लागू गराइरहेको छ । जसबाट कथित छुत जातिभित्रका विशेषाधिकारी वर्गले निरन्तर फाइदा लिइरहेका छन् । उनीहरूको सजातीय सत्तालाई अकण्टक राखिराखन धार्मिक अन्धविश्वासमा रुमालिएको परिवार निकै मलिलो बरी बन्न पुगेको छ ।

सारा पृथ्वी आज एउटा गाउँमा स्यान्तरण भएको छ । नेपालमा उत्पादन भएको औंप अमेरिकी उपभोक्ताले सजिलै खान सक्छन् । जापानमा उत्पादन भएको गाडी हामी नेपालीले प्रयोग गर्न सक्छौं । सूचना प्रविधिको उच्चतम विकासले संसारका ज्ञान, विज्ञानलगायत अधिकतम विज्ञानिय हाम्रो सहज पहुँच हुन सम्भव भएको छ । भूमण्डलीकरणके कारण लाखीं नेपाली विषय श्रमजगतमा जान सकेका छन् । अन्तराण्डियस्तरको शिक्षा हासिल गर्न थुप्रै नेपाली विश्वका विभिन्न विद्यालय तथा विश्वविद्यालयमा पुगेका छन् । भूमण्डलीकरणको चौतर्फी प्रहारबाट कैयीं पुरातन संस्कृति, मूल्य-मान्यता भक्तिएका छ । यसबीच हजारीं दलहरू गठन र विघटन हुँदै सत्तामा पुगे । तर, कुनै पनि दलले जात-व्यवस्थालाई उन्मूलन गर्ने

उन्नाइस हुन सकेको छैन ।

डा. मित्र परियारले बसाई-सराइ गरेर बेलायतमा बसोवास गर्ने गोर्खा सैनिकको परिवारमा गरेको अध्ययनले उक्त स्थानमा दलित समुदायका गोर्खा सैनिकले जातीय विभेद भोग्नुपरेको नतिजा निकालेका छन् । विश्वको अबल प्रजातन्त्र मानिने अमेरिका, अस्ट्रेलिया, बेलायत, नर्वेमा पनि नेपाली परिवारसँगै जात-व्यवस्था पुगेको विभिन्न अध्ययन, समाचार तथा सामाजिक सञ्जालमा पढन पाइँछ । जापानमा धेरै नेपाली श्रम तथा व्यवसाय गर्न जाने भएकाले त्यहाँ जातीय विभेद निकै चरम अवस्थामै रहेको भुक्तभोगीसँग गरिएको अन्तर्वर्ताबाट प्रस्त हुन्छ । मोटो रकम लिएर काम गर्न जापान बोलाउने र जातको कारण देखाएर कामबाट बेदखल गर्ने धेरै घटना जापानमा

सवाललाई केन्द्रीय मुद्दा बनाउन सकेका छैनन् । अन्धविश्वास र जातपात नमान्ने भनेर नेपालका कम्प्युनिस्टले दलितका निर्दित विभिन्न लिपपत त बाँडे, तर उनीहरूको प्राथमिक एजन्डामा दलित मुद्दा कहिल्यै दर्ज भएन । दलितमुक्तिको प्रश्नलाई जहिले पनि वर्गायमुक्तिको मातहतमा राखिए ।

दशर्वष जनयुद्धमा दलितहरू मुक्ति या मृत्युको कसम खाएर अग्रमोर्यामा लामबद्ध भए । जसले गर्दा दलितमुक्तिको मुद्दा जबर्जस्त स्थापित भयो । यो सशस्त्र अधियानले जात-व्यवस्थाको जारा हल्लाउन सफल भएको थियो । सदियैदेखि पुरातन हिन्दू अन्धविश्वासमा अडेको नेपाली परिवारमा एउटा गतिले धक्का दिएकै थियो जनयुद्धले । जसको परिणाम घर-मन्दिर प्रवेश, सहभोज, अन्तर्जातीय विवाह तथा सत्तामा विशेषाधिकारको बहसले रथान

● ● ●
चरम धार्मिक अन्धविश्वासमा अडिएको हाम्रो परिवारिक संस्था नै जात-व्यवस्था, पितृसत्ता, छाउपडीलगायत करूर प्रथालाई टिकाउने जड हो भनेर बुझ्न अब ढिलो भएन र ?
● ● ●

भइरहेका छन् । भारत आफै जात-व्यवस्थाको जन्मभूमि भएकाले त्यहाँको कथा वर्णन गरिसाथ्य नै छैन । यसरी तीव्र गतिमा आइरहेको भूमण्डलीकरणको औँधीसँग पनि जात-व्यवस्था आफूलाई अनुकूलित गर्न सफल भएको छ । नेपाल प्रजा परिवारिक सुरु भएको निकै जात-व्यवस्थाको आधारीकारी आदर्श मानिएका परिवार आज सांख्यिक विवलनबाट ग्रसित भएर नराश्रेसँग गनाउने भइरहेका छन् । तत्कालीन मुख्य नेतृत्व अहिले ग्रहदशा कटाउनेदेखि तीर्थाटन गर्ने धर्माती नेतामा स्वलित भइसकेका छन् । फलतः उनीहरू अब प्रगतीशीलता, स्पान्तरण, वर्गसंघर्ष, जात-व्यवस्थाबाट मुकिजस्ता सावललाई अनदेखा गर्ने अवस्थामा पुगेका छन् ।

राज्यको तहबाट हेर्वा दलितमुक्तिको दिशामा केही महत्वपूर्ण काम अवश्य भएका छन् । देश छुवाछुतमुक्त राष्ट्र धोषणा भइसकेको छ । छुवाछुत तथा भेदभावजन्य कार्यलाई गम्भीर सामाजिक अपराधको रूपमा

पाएको थियो । जब माओवादी शान्तिप्राप्तिया हुँदै सत्तामा आइपुयो, यी सबै उपलब्ध मात्र विघटन भएनन् बलू रामो शान्तिप्राप्तिया आइरहेको निकै जात-व्यवस्थामा अडिएको हाम्रो शिक्षा प्रणालीले ०११ सालबाटै दलितले हिन्दूका आराध्यदेव पशुपति मन्दिर प्रवेश गर्दा केही अनिष्ट नहुने कुरा परिवारलाई सिकाउन सक्यो ? माओवादी द्वन्द्वकालमा दलित नेताकारी आदर्शमा अडिएको हाम्रो शिक्षा प्रणालीले ०११ सालबाटै दलितले हिन्दूका आराध्यदेव पशुपति मन्दिर प्रवेश गर्दा केही अनिष्ट नहुने कुरा परिवारलाई सिकाउन सक्यो ? माओवादी द्वन्द्वकालमा दलित नेताकारी आदर्शमा अ

कोरोनाले अर्थतन्त्रमा गम्भीर असर

काठमाडौं | कोमिड-१९ कारण सरकारले लागू गरेको लकडाउनले नेपाली अर्थतन्त्रमा गम्भीर असर परेको नेपाल राष्ट्रबैंकको अध्ययनले देखाएको छ ।

सरकारले गरेको १ सय २० दिन लामो लकडाउनमा ६१ प्रतिशत उद्योग-व्यवसाय पूर्ण रूपमा बन्द भएको अध्ययनले देखाएको हो । सो अवधिमा ३५ प्रतिशत उद्योग-व्यवसाय आशिक रूपमा सञ्चालनमा रहेको र ४ प्रतिशतमात्रे पूर्ण रूपमा सञ्चालन भएको पनि प्रतिवेदनमा उल्लेख छ ।

लकडाउन अवधिमा ठूला र मफौला उद्योग-व्यवसायको तुलनामा घरेलु उद्योग, लघु उद्यम, साना खुदा व्यापार र साना उद्योग तथा व्यवसायहरू बढी प्रभावित भएका छन् । अध्ययनअनुसार ६३ दशमलव ७० प्रतिशत घरेलु उद्योग, ६१ दशमलव ८१ प्रतिशत लघु र खुदा व्यापार एवं ६३ दशमलव ६१ प्रतिशत साना उद्यमहरू लकडाउनका कारण पूर्ण रूपमा बन्द भएका छन् । राष्ट्र बैंकले २६ जेठदेखि १० असारसम्म गरेको गुगल फर्म सर्वेक्षणमा ५२ जिल्लाका ६ सय ७९ उत्तरदाता सहभागी भएको थिए । सर्वेक्षणले शिक्षा, होटेल तथा रेस्टुरेन्ट, रियल इस्टेट, भाडा तथा व्यावसायिक क्रियाकलापहरू र यातायात तथा भण्डारण क्षेत्रमा अधिक असर परेको देखाएको छ ।

लकडाउन अवधिमा उद्योग-व्यवसायको उत्पादन सामान्य अवस्थाको तुलनामा औसत ७३८ प्रतिशत घटेको अध्ययनले देखाएको छ । अध्ययनमा सहभागीमध्ये १६ दशमलव ७१ प्रतिशत व्यवसायको उत्पादन घटेको उल्लेख छ ।

सहभागीमध्ये ०९ प्रतिशत उद्योग-व्यवसायहरूको उत्पादन वा कारोबार १५४ प्रतिशतले बढेको र २४ प्रतिशतको उत्पादनकाराबार यास्थितिमा रहेको पनि अध्ययनले देखाएको छ । लकडाउनका कारण सबैन्दा बढी प्रभावित होटेल तथा रेस्टुरेन्टको कारोबार यास्थितिमा रहेको देखिएको छ । त्यसै

विद्युत, ग्यास तथा पानीको उत्पादन १० प्रतिशत, रियल इस्टेटको ८८ प्रतिशत तथा यातायात तथा भण्डारण सेवाको ८४ प्रतिशत कारोबार घटेको पनि अध्ययनले देखाएको छ ।

४० प्रतिशतसम्म रोजगारी कटौती

लकडाउनका अवधिमा साडे २२ प्रतिशत व्यवसायले रोजगारी कटौती गरेको अध्ययनले देखाएको छ । होटेल तथा रेस्टुरेन्ट, विद्युत, ग्यास तथा पानी सेवा प्रदान गर्ने व्यवसायबाट सबैन्दा धेरै रोजगारी कटौती भएको छ । होटेलहरूले ४० प्रतिशतसम्म कर्मचारी कटौती गरेका छन् । यसरी रोजगारी कटौती हुनेमा ५८ प्रतिशत अस्थायी तथा काराका कर्मचारी रहेका छन् । त्यसै, विद्युत, ग्यास तथा पानी खानी तथा उत्थनन, कृषि, बन तथा मत्स्यपालन र स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यहस्तास्ता क्षेत्रले दिएका छन् । सरकारीस्तरबाट कोभिडको प्रभाव सम्बन्धमा भएको यो पहिलो सर्वेक्षण हो । केन्द्रीय तथ्यांक विभागले गत आवाका लागि तयार गरेको लेखामानमा अर्थतन्त्रमा पर्ने प्रभावको प्रक्षेपण भने गरेको थियो । विभागले समग्र अर्थतन्त्रमा गत आवामा २ दशमलव २७ प्रतिशत आर्थिक वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरेको थियो । तर, राष्ट्र बैंकको यो प्रतिवेदन सार्वजनिक भएसँगै आर्थिक प्रतिशतले कर्मचारीको तलब कटौती गरेको देखिएको छ ।

५० करोडभन्दा बढी स्थिर पुँजी भएका संस्थाले कर्मचारीको तलबमा २२.५३ प्रतिशतसम्म कटौती गरेका छन् । ३७ प्रतिशत व्यवसाय, संरथा, उद्योगले कर्मचारी-कामदारलाई प्रदान गर्दै आएको भत्ता तथा अन्य सुविधाहरू कटौती गरेका छन् । कामदारहरूको यस्तो सुविधा २५ देखि ७५ प्रतिशतसम्म कटौती गरिएको थियो ।

५० करोडभन्दा बढी स्थिर पुँजी

भएका संस्थाले कर्मचारीको तलबमा २२.५३ प्रतिशतसम्म कटौती गरेका छन् ।

३७ प्रतिशत व्यवसाय, संरथा, उद्योगले कर्मचारी-कामदारलाई प्रदान गर्दै आएको भत्ता तथा अन्य सुविधाहरू कटौती गरेका छन् । कामदारहरूको यस्तो सुविधा २५ देखि ७५ प्रतिशतसम्म कटौती गरिएको थियो ।

छ । कटौतीमा परेका कर्मचारीमध्ये करार र अस्थायी रहेको पनि अध्ययनले देखाएको छ ।

लकडाउनको असहज परिस्थितिमा पनि ५ दशमलव ७ प्रतिशत उद्योग-व्यवसायले कर्मचारीलाई थप सुविधा दिएका छन् । यस्तो सुविधा विद्युत, ग्यास तथा पानी खानी तथा उत्थनन, कृषि, बन तथा मत्स्यपालन र स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्यहस्तास्ता क्षेत्रले दिएका छन् । सरकारीस्तरबाट कोभिडको प्रभाव सम्बन्धमा भएको यो पहिलो सर्वेक्षण हो । केन्द्रीय तथ्यांक विभागले गत आवाका लागि तयार गरेको लेखामानमा अर्थतन्त्रमा पर्ने प्रभावको प्रक्षेपण भने गरेको थियो । विभागले समग्र अर्थतन्त्रमा गत आवामा २ दशमलव २७ प्रतिशत आर्थिक वृद्धि हुने प्रक्षेपण गरेको थियो । तर, राष्ट्र बैंकको यो प्रतिवेदन सार्वजनिक भएसँगै आर्थिक वृद्धि थप खुम्खिने अनुमान गरिएको छ ।

सर्वेक्षणमा लघु, उद्यम, साना खुदा व्यापार क्षेत्रको ४२ दशमलव ७३ प्रतिशत, १५ करोडसम्म स्थिर पुँजी भएकाको २३ दशमलव २९ प्रतिशत, घरेलु उद्योगको २१ प्रतिशत, ५० करोडसम्म स्थिर पुँजी भएका मफौला उद्योगको ८ दशमलव १ र ५० करोडमाथि स्थिर सम्पत्ति भएकाको ४ दशमलव ३० प्रतिशत सहभागीता रहेको ४ प्रतिशतसम्म कटौती गरिएको थियो ।

भ्रष्टचारविरुद्ध अभियान

वर्षमा ९ महिना तालाबन्दी हुन्छ ?नेपाली होइन, अग्रेजी पढाइलाई महत्व छ, संस्कृत भाषालाई छायाँमा पारिएको छ । किन ? यो बुझ्ने बुझाउन कसले ?

कुनै दिन राहुल सासकृत्यान्यन नेपाल आएका थिए । उनलाई कुनै हिन्दुनेताले शास्त्रास्त्र गर्ने प्रस्ताव गरे । राहुलले अस्थीकार गर्दै भनेका थिए- मैले हिन्दुवादी नेपाल होइ । आस्था व्यापक छ यहाँ । यो सब देखेर पनि नेपाल भाषालाई छायाँमा पारिएको छ । हिन्दु संस्कार र संस्कृतिका सामुदायिको छ । हिन्दु क्षेत्रले भुकाइरहेको छ । अर्कोतिर इसाइलाई छुट दिएको छ । यो सब देखेर पनि नेपाल धर्मनिरपेक्ष राष्ट्र हुने सबैदैनन्दिन भनेका थिए । यो सब देखेर पनि नेपाल धर्मनिरपेक्ष राष्ट्र हुने सबैदैनन्दिन भनेका थिए । यो सब देखेर पनि नेपाल धर्मनिरपेक्ष राष्ट्र हुने तरिकाले भनेका थिए । यो सब देखेर पनि नेपाल धर्मनिरपेक्ष राष्ट्र हुने तरिकाले भनेका थिए । यो सब देखेर पनि नेपाल धर्मनिरपेक्ष राष्ट्र हुने तरिकाले भनेका थिए । यो सब देखेर पनि नेपाल धर्मनिरपेक्ष राष्ट्र हुने तरिकाले भनेका थिए ।

नेपाली निधारमा नेपालको गौरव हिन्दु, बुद्ध, सगरमाथाको बैवर टाँस्ने कसले ? यहाँ कि भ्रष्टाचारको भोल छ, कि राजनीतिक भद्रगोल । इजिप्टदेखि भारतसम्म इस्लाम विश्वविद्यालय छ, अमेरिकादेखि बेलायतसम्म क्रिस्चियन । नेपालमा हिन्दु विश्वविद्यालय किन छैन ? भएको संस्कृत विश्वविद्यालयमा किन

लाटाकी श्रीमती सबैको भाउजु ।

लोकतन्त्रका लोकको नियति यही हो त ?

खेलकुद

प्रशिक्षणका लागि एन्फाले बनायो प्रोटोकल

नेपाली राष्ट्रिय फुटबल टिमको प्रशिक्षण सुरु गर्नका लागि प्रोटोकल तयार भएको छ । विश्वकप र एसिया कप छनोटको तयारीका लागि बन्द प्रशिक्षण सुरु गर्न अखिल नेपाल फुटबल संघ (एन्फा)ले प्रोटोकल बनाएको छ ।

विश्वकप र एसिया कप छनोटको अन्तर्गत घरेलु मैदानमा हुने अस्ट्रेलिया, चाइनिज ताइपेई र जोर्डनसँगको खेलका लागि नेपाली राष्ट्रिय टिमको प्रशिक्षण भदौ १ गतेबाट सुरु हुँदै छ । एन्फाले मेडिकल टिमसँगको छलफलपछि खेलाडीले अभ्यासका दौरान पाल्ना गर्नुपर्ने नियमको बनाएको हो । प्रोटोकलका विषयमा एन्फाले खेलाडीसँग पनि छलफल गरेको थियो । विश्व स्वास्थ्य संगठन र किफाया निर्देशनअनुसार एन्फाले प्रोटोकल तयार गरेको हो ।

खेलाडी मैदान प्रवेश गर्दा र बाहिर निस्काँदाको समय चेन्जिङ रूममा बस्ने समय घट्ने भएको छ । यस्तै, अभ्यासअधि कोरोना संक्रमणको विषयमा खेलाडी तथा स्टाफलाई जानकारी दिने र अभ्यासको दौरान खेल मैदानमा दर्शकलाई निषेध गरिने छ । खेलाडीको नियमित तापक्रम नापुको साथै दैनिक रूपमा अभ्यास मैदानलाई निर्मलीकरण गरिनेछ । टिमको बैठक पर्याप्त दुरी कायम राख्न्दै खुल्ला राख्नामा राख्ने छ । खेलाडीलाई सामुहिक रूपमा खाना खान निषेध गर्दै सकेसम्म दुरी राख्ने राख्ने मात्र भास्तामा बस्नुपर्ने नियम बनाइएको छ । यस्तै, अभ्यासका दौरान हरेक खेलाडीले नीजि पानीको बोतल योग्य गर्नुपर्ने छ ।

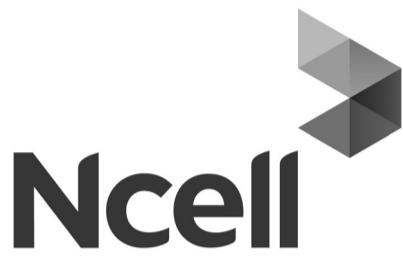
विश्वकप छनोट अन्तर्गत राष्ट्रिय फुटबल टिमले भदौ १ गतेबाट अभ्यास सुरु गर्दैछ । अब प्रोटोकलमा केन्द्रित रहेको खेलाडीको अभ्यास सुरु गरिनेछ ।

अभ्यासका लागि अधिकांश खेलाडी उपत्यका आइपुगेका छन् । एन्फाला अनुसार ११ जना खेलाडीहरूलाई जानुपर्ने नियम

● अनलाइन कक्षाका लागि एनसेलको प्याब्सन र एनप्याब्सनसँग सहकार्य

एनसेल प्राइभेट लिमिटेडले अनलाइन शिक्षा तथा सिकाइका लागि भ्वाइस, डेटा र एसएमएसको बन्डलसहितको सेवा दिने भएको छ। कम्पनीको राष्ट्रिय निजी तथा आवासीय विद्यालय एसोसिएशन नेपाल (एनयाब्सन) र निजी तथा आवासीय विद्यालय सघ (याब्सन)सँग मोबाइल कनेक्टिविटी प्रदान गर्ने सम्झौता भएको हो।

सम्झौताअनुसार अनलाइन कक्षा तथा सिकाइका लागि विद्यार्थी, शिक्षक-शिक्षिका र विद्यालयहरूलाई सुलभ दरमा मोबाइल सेवाको पहुँच सुनिश्चित गर्ने गरी विशेष मासिक योजना सञ्चालन गर्ने जनाइएको छ।

विद्यार्थीले करबाहेक मासिक २ सय ५० रुपैयाँमा अनलाइन कक्षाका लागि आवश्यक पर्ने जुम, मुगल मिट र माइक्रोसफ्ट टिस्स प्रयोगका लागि २० जिबी डेटा, १ जिबी थ्रिजी-फोरजी डेटा, २ जिबी फोरजी डेटा, सियुजी नम्बरमा कल गर्ने हरेक दिन १ सय २० मिनेट टक्टाइम, ५० मिनेट अन नेट टक्टाइम र ५० अन नेट एसएमएस सेवा पाउने एनसेलले जनाएको छ। एनसेलका यिफ कमर्सियल अफिसर प्रदीप श्रीवास्तवले कोमिड-११ को संक्रमण तुनौतीका कारण कनेक्टिविटी र टेक्नोलोजी प्रयोग गर्दै अबको 'न्यु नर्मल'सँग अभ्यस्त हुने अवसर आएको बताए।

एनप्याब्सनका अध्यक्ष ऋतुराज सापोटोले विद्यालयहरू पठनपाठन कहिलेदेखि सञ्चालन हुने निरिचत नभएको अहिलेको अवस्थामा अनलाइन माध्यमबाट विद्यार्थी र शिक्षक-शिक्षिकालाई अध्ययन-अध्यापनमा सहयोग पुर्याउनका लागि एनसेलसँगको यस सहकार्यले सहज हुने बताए। प्याब्सनका अध्यक्ष टीकाराम पुरीले विद्यालयहरूले हालका लागि भर्भुअल स्पमा नै कक्षाहरू सञ्चालन गर्ने सरकारको नीतिमा यस सहकार्यले सहयोग पुर्याउने बताए।

● नेपाल बैंकको नयाँ कर्जा योजना

नेपाल बैंक लिमिटेडले पाँच वर्ष अवधिका लागि ७९९ प्रतिशत व्याजदरमा घरकर्जा प्रदान गर्ने भएको छ। बैंकले सबैभन्दा सस्तो कर्जाका स्पमा घर निर्माण, घर खरिद तथा तला थप गर्ने यस प्रकारको कर्जा प्रदान गरिनुका साथै अन्य बैंकमा रहेको घरकर्जासमेत स्वापसहितको कर्जा योजना ल्याएको हो। बैंकले नयाँ लघु उद्यम कर्जा, समृद्ध व्यवसाय कर्जा र घडेरी कर्जा योजना पनि सुरु गरेको छ। लघु उद्यम कर्जा तथा समृद्ध व्यवसाय कर्जाको वार्षिक व्याजदर ८९९ प्रतिशत रहेको जनाइएको छ। यो व्याजदर पनि उक्त प्रकृतिका कर्जाहरूमा बैंकिङ क्षेत्रकै न्यून व्याजदर रहेको बैंकको दाबी छ।

यस प्रकारका कर्जाहरू प्राप्त गर्नका लागि सम्बन्धित निकायमा दर्ता भई नियमित स्पमा सञ्चालन भएका वा नयाँ सञ्चालन हुने क्रममा रहेका उद्योग वा व्यापार-व्यवसाय सञ्चालन तथा विस्तारका निमित प्रदान गरिने जनाइएको छ।

कर्जा रकम २५ लाख रुपैयाँदेखि ९९ लाख रुपैयाँ लघु उद्यम कर्जाका स्पमा दिइने जनाइएको छ। त्यस्तै, १ करोड रुपैयाँदेखि ३ करोड रुपैयाँसम्मको चालू तथा स्थिर उँगी व्यवस्थापनका लागि समृद्ध व्यवसाय कर्जा उपलब्ध गराउने बैंकले जनाएको

छ। दुवै प्रकारका कर्जाहरून्तर्गत व्यवसायलाई आवश्यक पर्ने संरचना निर्माण, यन्त्र वा उपकरण, फर्निचर तथा फिक्स्चर्स खरिद गर्न रिथर उँगी कर्जा र चालू सम्पत्ति व्यवस्थापनका लागि चालू उँगी कर्जा प्रदान गर्ने जनाइएको छ। लघु उद्यम कर्जा ग्राहकले आवश्यक सम्पूर्ण कागजात पेस गरेको ७ दिनभित्र निर्णय गरी प्रदान गर्न सकिने व्यवस्था रहेको जनाइएको छ। घडेरी खरिद गरी घर निर्माण गर्ने उपभोक्तालाई लक्षित गरी बैंकले घडेरी कर्जा पनि ल्याएको जनाएको छ। यसको वार्षिक व्याजदर ९९९ प्रतिशत तोकिएको छ। यसबाट घडेरी जग्गा खरिद गर्न र अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट लगानी भएको सोही प्रकारको कर्जा स्वाप गर्न सकिने जनाइएको छ।

**नेपाल बैंक लिमिटेड
NEPAL BANK LIMITED**

कपोरेट

यो कर्जाअन्तर्गत खरिद गरिने घडेरी जग्गा कर्तीमा साढे दुई आना वा साढे चार धुरदेखि बढीमा एक रोपनी वा डेढ कट्टासम्म क्षेत्रफल भएको हुनुपर्नेछ। यो कर्जाको अवधि ५ वर्षदेखि २० वर्ष अवधिको हुने जनाइएको छ।

● एनएमबिले सार्वजनिक यातायातमा डिजिटल भुक्तानी व्यवस्था गर्ने

एनएमबिले सार्वजनिक यातायातमा डिजिटल भुक्तानी व्यानल प्रवर्द्धन गर्ने एन-क्लाउड प्राइभेट लिमिटेडसँग सम्झौता गरेको छ। बैंकले किपु बससेवा प्रालिद्वारा सञ्चालित यात्रु बसको भाडा कार्डको प्रयोग गरी सम्पर्करहित भुक्तानी व्यवस्था गर्ने एन-क्लाउडसँग

**NMB BANK
एनएमबिले बैंक**

सम्झौता गरेको हो।

सम्झौताअनुसार सम्पर्करहित कार्ड र पिओएस टर्मिनलहरूमा सार्धमबाट सार्वजनिक यातायातमा डिजिटल भुक्तानी संकलन प्रणाली लागू गर्न बैंकले जनाएको छ। यस परियोजनाको सुरुवात किपु बस सेवा प्रालिसेंग हुने भएको छ।

बैंकले चाँडै नै अन्य बस समितिसँग समझदारी गरी समानान्तर बस भाडा संकलन प्रणालीका लागि अन्य बस अपरेटरहरूसँग पनि सहकार्य सुरु गर्न उद्देश्य लिएको जनाएको छ।

● सञ्चय कोषको कर्जा भुक्तानी अब कनेक्ट आइपिएसबाट

स्मार्ट फोन ब्रान्ड सामसङ्गले क्यासब्याकको योजना ल्याएको छ। कम्पनीले ग्राहकले अब ग्राहकस्त्री एस२०प्लस तथा ग्राहकस्त्री एस२० किन्दा क्यासब्याक दिने भएको हो।

योजना अनलाइन माध्यमबाट गर्ने व्यवस्था गरेको हो। यसरी गरिएको कर्जा भुक्तानीको संकलन सोभै हिमालयन बैंक, माघापुच्छ बैंक तथा एनआइसी एसिया बैंकमा रहेको कोषको तोकिएको खातामा जम्मा हुने कोषले जनाइएको छ।

कर्मचारी सञ्चय कोष तथा नेपाल विल्यरिड हाउस लिमिटेडबैंक गत वर्ष साउनमा नेसनल पेमेन्ट्स इन्टरफेस (एनपिआई)को प्रयोग गरी बैंक खातामा आधारित डिजिटल भुक्तानी कारोबारहरू गर्ने सम्झौता भएको थियो। सम्झौताअनुसार गत वर्ष साउनदेखि नै कोषले प्रदान गर्ने थितो कर्जालगायतका भुक्तानी सोभै लाभार्हीको बैंक खातामा जम्मा गर्दै आएको छ।

जसअनुसार मसान्त ०७७ सम्म एनपिआईमार्फत ५ अर्ब ३६ करोड रुपैयाँबराबरको ३२ हजारभन्दा

बढी भुक्तानी भएको जनाइएको छ। कोषले विभिन्न संस्थाबाट कोषमा हुने कर्मचारीको योगदानमा आधारित मासिक भुक्तानीलगायतका संकलन पनि निकट भविष्यमा अनलाइनमार्फत गर्ने योजना रहेको जनाएको छ। यस डिजिटल माध्यमबाट कर्जा भुक्तानीको व्यवस्थासँगै सञ्चय कोषका विभिन्न कर्जाहरूको भुक्तानी अनलाइन माध्यममार्फत कनेक्ट आइपिएसबाट सोभै यस प्रणालीमा आबद्ध ५५ वटा बैंक वित्तीय संस्थाहरूका खातामा जम्मा गर्दै आएको जनाइएको छ।

एनसिएएलले आफ्ना भुक्तानी प्रणालीहरूमा विभिन्न इन्स्योरेन्स, रेमिट्यान्स, पिएसपी-पिएसओ, सरकारी तथा अर्धसरकारी संस्थाहरूलाई इन्डाइरेक्ट-प्राविधिक सदस्यका स्पमा आबद्ध गराई सेवा प्रदान गर्दै आएको जनाइएको छ।

● सामसङ्गको ग्यालेक्सी एस२० प्लस र एस२०मा क्यासब्याक

स्मार्ट फोन ब्रान्ड सामसङ्गले क्यासब्याकको योजना ल्याएको छ। कम्पनीले ग्राहकले अब ग्राहकस्त्री एस२०प्लस तथा ग्राहकस्त्री एस२० किन्दा क्यासब्याक दिने भएको हो।

योजनाअनुसार अब ग्राहकले १ लाख २७ हजार रुपैयाँ पर्ने ग्राहकस्त्री एस२० प्लस १ लाख ५ हजार रुपैयाँमै ग्राहकले खरिद गर्न सक्ने जनाइएको छ। यसमा २२ हजार रुपैयाँ क्यासब्याक रहेको कम्पनीले जनाएको छ। त्यस्तै, ग्राहकस्त्री एस२० को मूल्य १ लाख १४ हजार रुपैयाँ रहेकोमा १९ हजार रुपैयाँ क्यासब्याक अफरअनुसार १५ हजार रुपैयाँमा ग्राहकले खरिद गर्न सक्ने कम्पनीले जनाएको छ। यो योजना सीमित अवधिका लागि मात्र लागू हुने जनाइएको छ।

नेपाल इन्स्योरेन्स

Kamaladi, Kathmandu, GPO Box: 3623, Kathmandu, Nepal
Tel: 4221353, 4228690, 4245565/68, nepalininsurance.com.np

Toll Free: 16600161666

72
Years of Excellence
नेपालको पहिलो
बीता कर्त्त्वनी

तपाईंको व्यवसायमा साथ दिने सारथी,
जोखिम हामी त्यवसाय तपाईंको।
निर्धारक रहनुहोस्, निरन्तर अधि बढनुहोस्...

नेपाल इन्स्योरेन्सको हात
तपाईंको साथ

● अनलाइन कक्षाका
लागि एनसेलको प्याब्सन र
एनप्याब्सनसँग सहकार्य

एनसेल प्राइभेट लिमिटेडले अनलाइन शिक्षा तथा सिकाइका लागि भ्वाइस, डेटा र एसएमएसको बन्डलसहितको सेवा दिने भएको छ। कम्पनीको राष्ट्रिय निजी तथा आवासीय विद्यालय एसोस

बाहिर...

स्वार्थका लागि जस्तोसुकै कदम उठाउन तयार हुँच्छन्, हिजोको उनका क्रियाकलापले त्यही बताउँदै आएको छ। अहिले पनि उनी त्यसै गर्ने रणनीतिमा व्यस्त रहेका हुनाले विगतमा उनीसँगै लडेका व्यक्तिहरूले उनको साथ छाडेका छन्। तत्कालिन नेकपा एमालेभित्र रहेका गुट उपगृहहरूको अन्त्य नभएको अवस्थामा अहिले दाहालले तिनै गुटभित्र खेलेर आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्न लागि परेका छन्। केपी ओली नेतृत्वको सरकारले केही राम्रा काम गरेको छ। भारतले अतिक्रमण गरेको नेपालको भूगोलाई नेपालको नक्साभित्र राखेका निसान छापै समावेश गरेको छ। विभिन्न कालखण्डमा भएका गल्ती, कमीजोरी सच्चाउने काम ओली सरकारले गरेको भएपनि त्यसको जस प्रधानमन्त्री ओलीलाई दाहालले दिएर आफूले पनि त्यसको जस पाउनुपर्न बताईसकुभएको छ। त्यहीबाट प्रष्ट हुँच, अध्यक्ष दाहाल प्रधानमन्त्री ओलीलाई नेकपाको अध्यक्ष नै मान्न तयार देखिँदैनन् भनेर। नेकपाको सरकार भएको हुनाले सरकारको नेतृत्व जसले गरेपनि राम्रा र नराम्रा कामको

जस अपजसका भारी पार्टीले नै बुक्नेपर्न होइन र ?

पछिलो समयमा पार्टी अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री केपी ओलीले तुवै पदबाट राजिनामा दिनुपर्ने माग अध्यक्ष दाहालले नै गरेका हुन्। त्यो उदघोष स्वयम दाहालले नै गरिसकेका छन्। आफूले राजिनामा माग गरेपछि प्रधानमन्त्री ओलीले खुरुक राजिनामा देलान भन्ने विश्वास दाहाललाई लागेको यिथो रे तर त्यसो हुन सकेन। त्यही कारण अध्यक्ष दाहालले पार्टीका वरिष्ठ नेताहरू भलनाथ खनाल, माधव नेपाल, नारायणकाजी श्रेष्ठ सहितका नेताहरूको साथ लिएर ओलीलाई एकल्याउने प्रयास गरिरहेका छन्। बाहिरी रूपमा हेर्दा पार्टी विधानसंगत ढाँगले चलेन, सरकारले पार्टीलाई वास्ता गरेन। नियुक्ति सरुवा, बढुवामा पार्टीलाई सोधिएन भने अभिव्यक्ति दाहाल नेपाल पक्षले दिएपनि भित्री रूपमा यो पदको लडाइ नै हो। पुष्पकमल दाहाल पहिलो पटक प्रधानमन्त्री बन्दा तत्कालिन नेपाली सेनाका प्रधानसेनापति रकमाङ्गुह टर्कवाललाई हटाउने निर्णय गर्दा उहाले पार्टीलाई सोधुभएको यिएन उहाले एकीकृत पार्टीको महाधिवेशन गरेर समस्याको समाधान खोज्नु उपयुक्त हुनेछ। यदि होइन भने पार्टी विभाजन नै उपयुक्त हुनेछ।

सरकारले सरकारको सञ्चालनका लागि आफूलाई आवश्यक पर्न सहयोगीहरू नियुक्त गर्न सक्छ।

अहिले सरकारले लगानी बोर्डको प्रमुख कार्यकारी अधिकृतमा सुशिल भट्टलाई नियुक्त गरेको छ। तिनै भट्टको भाइ दिपक भट्टसँग दाहालको बाको उठबस रहेको र प्रायः दिपक दाहालकै निवासमा भेटिने गरेका छन्। तिनै भट्ट दाजुभाईहरूलाई तुलातुला योजना आयोजनाहरूको ठेका दिलाउन दाहाल लागि परेका थिए। अहिले ओली सरकारले लगानी बोर्डको सिइयोमा नियुक्त गरेपछि नैतिकताका आधारमा दाहालले विरोध गर्न मिल्दैन। भट्ट दाजुभाई विचालिया हुन्, त्यसमा दुईमत छैन। सरकारले गल्ती गरेको हो। अरुले विरोध गर्न पाउँछन्, तर तत्कालिन माओवादीका नेता तथा अध्यक्षले विरोध गर्न नैतिकता गुमाइसकेका छन्। माधव नेपाल र भलनाथ खनालको साथ लिएर प्रधानमन्त्री ओलीलाई एकल्याउनु खोज्नु भन्दा दुवै अध्यक्षले एकै ठाँडेमा बसेर न्यायसंगत तवरले निर्णय गर्दा उहाले पार्टीलाई सोधुभएको यिएन उहाले एकीकृत पार्टीको महाधिवेशन गरेर समस्याको समाधान खोज्नु उपयुक्त हुनेछ। यदि होइन भने पार्टी विभाजन नै उपयुक्त हुनेछ।

भाइरसले मुलुक आक्रान्त भएको छ। बाढी पहिरोले गर्दा जनताको उठिबास भएको छ। भारतले नेपालको भूगोललाई कब्जा गरेको छ। यी यावत् समस्याहरू हुँदाउँदै सत्ताधारी दल भने आन्तरिक द्वन्द्वमा फसेको छ।

कोरोना भाइरसले उग्ररूप लिँदै गएको छ। संक्रमितहरूको संख्या दिनप्रतिदिन बढिरहेको छ। निधन हुनेहरूको संख्या बढिरहेको छ। काठमाडौं उपत्यकामै संक्रमितहरूको संख्या बढिरहेको छ तर केपी ओली नेतृत्वको सरकार भने आफ्नो नेतृत्वको सरकारको बचाउमा व्यस्त भएको छ। जनताका कुरा गरेर कहिन्दै नथाको कम्प्युनिष्टहरू अहिले कसैलाई सत्ताबाट हटाउन र कसैलाई सत्तामा पुन्याउन कम्प्र कसेर लागेका हुनाले जनता भने मारमा परेका छन्। त्यसैले भन्न सकिन्छ कम्प्युनिष्टहरू कमाउनिष्टमा परिणत भए जनताको बिजोग।

परेको छ। उपत्यकामा पहिलो १/२ जना संक्रमित देखिने गरेकोमा शारांग ६ गते मध्यरातबाट लकडाउन खुला गरिएपछि अहिले दैनिक ४५/५० जनामा संक्रमण देखिँदै आएको छ। त्यस्ता संक्रमितहरू उपत्यका बाहिरहाउ आएका व्यक्तिहरू रहेका छन्। अहिलेको अवस्थालाई सरकारले नगरेको खण्डमा उपत्यकामा भयावह अवस्था आउन सक्ने र धेरै संक्रमितहरू बढेर अस्पतालमा भर्न गर्नुपर्न अवस्था सिर्जना भएमा अस्पतालमा बेड अक्सिसन र भेटिलेटरको समेत अभाव भएर संक्रमितहरू उपचार नै नपाई मर्नुपर्न अवस्था आउन सक्छ।

यी सबै कारणहरूलाई मध्यनजर गरेर सरकारले तत्काल केही दिनका लागि उपत्यकामा कफर्सु नै लागु गरी संक्रमितहरूको टेसिङ्क गर्नु जरुरी मात्र होइन आवश्यकता नै भएको छ। उपत्यकामा भण्डे ७० लाखभन्दा बढी मानिसको बसोबास भएको र संधीय राजधानी समेत भएकोले यहाँ संक्रमणले व्यापक रूप लिए त्यसलाई नियन्त्रण गर्न प्रायः असम्भव भएकोले सरकारले बेलैमा सोच जरुरी खुसी पारेर आफ्नो राजनीतिक स्वार्थ पूरा गर्न सुशिल भट्टलाई नियुक्त गरिएको छ। पछिलो समयमा गरिएको छ।

सरकारकै...

अहिले पनि हुन सकेको छैन। काठमाडौं उपत्यकामा एकै पटक धेरै संक्रमितहरू देखिएर अस्पताल भर्न दुनपयो भने त्यसबेला भयावह अवस्था आउन सक्छ। स्वास्थ्यकर्मीहरूले लागि आवश्यक पर्न स्वास्थ्य सामाग्रीको याहोसम्म प्र्यात्त मात्रामा गर्न सरकार असफल सापित भएको छ। कोरोनाका संक्रमित तथा शकास्पद विरासीको उपचारमा संलग्न हुने स्वास्थ्यकर्मीलाई स्वास्थ्य सामाग्री अहिले पनि पर्याप्त भएको छ। विज्ञानियर, पत्रकार, कानुनविद् अर्थविद्, शिक्षाविद् गरेकाले कोरोनाले भयावह रूप लिएको भन्न थालेका छन्।

उपचार नै....

सक्ने बताएपछि उपत्यकाबासी आत्मकित हुन थालेका छन्। आफ्नो जिम्मेवारी राशीसँग निभाउन नसकेका मन्त्रीको अभिव्यक्ति नै खेदजनक रहेको छ। स्वास्थ्य विज्ञाहरूले सल्लाह र सुभावलाई लत्याउँदै सरकारले हतार हतारमा लकडाउन खुला गयो। लकडाउनका बेला सरकारले जति काम गर्न सक्नुपर्न यिथो त्यति काम गरेन। प्रधानमन्त्रीले बेसारापानी खानु कोरोना ठीक भइहाल भन्ने गैर जिम्मेवारीपूर्वका अभिव्यक्ति दिए। प्रधानमन्त्रीको त्यस्तो अभिव्यक्ति पछि प्रधानमन्त्रीका अस्त्रिलाई गोलाहरूले समेत त्यसी भन्न थाले। त्यस्तो विज्ञाहरूले सुभाव र सल्लाहलाई सरकारले स्वीकार गरी त्यसी अनुरुप अधि बढेको भए अहिलेको जस्तो जिटिल परिणिति नै आउने थिए। तर हाम्रा राजनीतिज्ञहरू सरकारमा पुगेपछि उनीहरूले नजानेका केही विषय नै हुँवैनन्, उनीहरू नै डाक्टर, इन्जिनियर, पत्रकार, कानुनविद् अर्थविद्, शिक्षाविद् गरेकाले कोरोनाले भयावह रूप लिएको भन्न थालेका छन्।

“तपाईं हामी बीचको नाता सम्झौदिको सहयोगी NCC उत्सव बचत खाता”

National Cricket Council (NCC) has joined hands with NCC Bank to offer a special savings account for the cricket community. The account offers a 10% interest rate on deposits up to Rs. 9,000/-.

Features:

- Interest rate: 10% on deposits up to Rs. 9,000/-
- Interest rate: 5% on deposits between Rs. 9,001 and Rs. 15,000/-
- Interest rate: 4% on deposits between Rs. 15,001 and Rs. 20,000/-
- Interest rate: 3% on deposits between Rs. 20,001 and Rs. 30,000/-
- Interest rate: 2% on deposits between Rs. 30,001 and Rs. 50,000/-
- Interest rate: 1% on deposits between Rs. 50,001 and Rs. 1,00,000/-
- Interest rate: 0.5% on deposits above Rs. 1,00,000/-

Benefits:

- Interest rate: 10% on deposits up to Rs. 9,000/-
- Interest rate: 5% on deposits between Rs. 9,001 and Rs. 15,000/-
- Interest rate: 4% on deposits between Rs. 15,001 and Rs. 20,000/-
- Interest rate: 3% on deposits between Rs. 20,001 and Rs. 30,000/-
- Interest rate: 2% on deposits between Rs. 30,001 and Rs. 50,000/-
- Interest rate: 1% on deposits between Rs. 50,001 and Rs. 1,00,000/-
- Interest rate: 0.5% on deposits above Rs. 1,00,000/-

Other Features:

- Interest rate: 10% on deposits up to Rs. 9,000/-
- Interest rate: 5% on deposits between Rs. 9,001 and Rs. 15,000/-
- Interest rate: 4% on deposits between Rs. 15,001 and Rs. 20,000/-
- Interest rate: 3% on deposits between Rs. 20,001 and Rs. 30,000/-
- Interest rate: 2% on deposits between Rs. 30,001 and Rs. 50,000/-
- Interest rate: 1% on deposits between Rs. 50,001 and Rs. 1,00,000/-
- Interest rate: 0.5% on deposits above Rs. 1,00,000/-

Interest rates:

- Interest rate: 10% on deposits up to Rs. 9,000/-
- Interest rate: 5% on deposits between Rs. 9,001 and Rs. 15,000/-
- Interest rate: 4% on deposits between Rs. 15,001 and Rs. 20,000/-
- Interest rate: 3% on deposits between Rs. 20,001 and Rs. 30,000/-
- Interest rate: 2% on deposits between Rs. 30,001 and Rs. 50,000/-
- Interest rate: 1% on deposits between Rs. 50,001 and Rs. 1,00,000/-
- Interest rate: 0.5% on deposits above Rs. 1,00,000/-

Interest rates:

- Interest rate: 10% on deposits up to Rs. 9,000/-
- Interest rate: 5% on deposits between Rs. 9,001 and Rs. 15,000/-
- Interest rate: 4% on deposits between Rs. 15,001 and Rs. 20,000/-
- Interest rate: 3% on deposits between Rs. 20,001 and Rs. 30,000/-
- Interest rate: 2% on deposits between Rs. 30,001 and Rs. 50,000/-
- Interest rate: 1% on deposits between Rs. 50,001 and Rs. 1,00,000/-
- Interest rate: 0.5% on deposits above Rs. 1,00,000/-

Interest rates:

- Interest rate: 10% on deposits up to Rs. 9,000/-
- Interest rate: 5% on deposits between Rs. 9,001 and Rs. 15,000/-
- Interest rate: 4% on deposits between Rs. 15,001 and Rs. 20,000/-
- Interest rate: 3% on deposits between Rs. 20,001 and Rs. 30,000/-
- Interest rate: 2% on deposits between Rs. 30,001 and Rs. 50,000/-
- Interest rate: 1% on deposits between Rs. 50,001 and Rs. 1,00,000/-
- Interest rate: 0.5% on deposits above Rs. 1,00,000/-

Interest rates:

- Interest rate: 10% on deposits up to Rs. 9,000/-
- Interest